

• Τη Δευτέρα, 21/3/88, πραγματοποιήθηκε στο Δημαρχείο σύσκεψη, στην οποία πήραν μέρος ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο, ο Νομαρχιακός Σύμβουλος, εκπαιδευτικοί, εκπρόσωποι συλλόγων και φορέων και άλλοι πολίτες, με θέμα την ίδρυση Τ.Ε.Ι. στην Κόνιτσα.

Την πρωτοβουλία για τη συνάντηση είχε ο νομ. σύμβουλος κ. Πρ. Χατζηφραιμίδης, ο οποίος έκανε και τη σχετική εισηγητική ενημέρωση. Όπως ανέφερε, μέχρι τώρα τα Τ.Ε.Ι. Ιωαννίνων ήταν παράρτημα των Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. Αυτό όμως δημιουργούσε πολλά προβλήματα και η κυβέρνηση κατέληξε στην απόφαση να ιδρυθούν ανεξάρτητα Τ.Ε.Ι. στην Ήπειρο. Από τη ρύθμιση αυτή καλό θα ήταν να επωφεληθεί και η Κόνιτσα, η οποία για ορισμένα τμήματα διαθέτει ορατά πλεονεκτήματα. Το αναγνωστοπούλειο κληροδότημα π.χ. διαθέτει και κτιριακές εγκαταστάσεις και κτήματα για τη φιλοξενία ενός τμήματος γεωπονίας.

Υστερα από διεξοδική συζήτηση και εξέταση του προβλήματος, αποφασίστηκε η συγκρότηση επιτροπής, με σκοπό τη σύνταξη υπομνήματος και την υποστήριξη του αιτήματος ίδρυσης τμήματος Τ.Ε.Ι. στην Κόνιτσα, αφού όλοι συμφώνησαν ότι κάτι τέτοιο θα έχει πολλά και θετικά οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά αποτελέσματα για την περιοχή.

Στο σχετικό υπόμνημα που συντάχθηκε, με παραλήπτες τις αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου Παιδείας, τον περιφερειάρχη και το Νομάρχη, τονίστηκαν ιδιαίτερα η ανυπαρξία προγράμματος ανάπτυξης της περιοχής και οι πολλές δυνατότητες προς την κατεύθυνση αυτή, όπως ικανοποιητική αρδευόμενη γεωργική έκταση, λουτρά Αμαράντου και Καβασίλλων, άφθονα νε-

ρά, φυσικά τοπία ιδιαιτέρου κάλλους κ.λ.π.

Την Πέμπτη 24/3/88 σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Νομαρχία, με συμμετοχή του αρμόδιου για τα Τ.Ε.Ι. υφυπουργού κ. Κωνταντινίδη, του περιφερειάρχη κ. Καφαντάρη, του νομάρχη κ. Οικονόμου και άλλων, ο κ. Χατζηφραιμίδης παρέδωσε το υπόμνημα που προαναφέρεται και υποστήριξε την αναγκαιότητα και σκοπιμότητα ίδρυσης τμήματος Τ.Ε.Ι στην Κόνιτσα. Εισηγήσεις έγιναν και από άλλους φορείς χωρίς να ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση.

Οι τελικές αποφάσεις θα ληφθούν αφού μελετηθούν όλες οι προτάσεις. Είναι λοιπόν, φανερό ότι χρειάζεται επαγρύπνηση. Ενα υπόμνημα ή μια παράσταση δεν φέρνουν αποτέλεσμα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Τα πορίσματα της διερεύνησης και οι προτάσεις μας είναι αναλυτικά τα εξής:

Α: ΓΕΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ:

Η Κόνιτσα είναι παραμεθόριος περιοχή που ποτέ ως τώρα δεν ευνοήθηκε από Κυβερνητικά Προγράμματα ενώ προσφέρει πολλές δυνατότητες ανάπτυξης και εξέλιξης.

Η εγκατάλειψη αυτή είχε ως άμεση συνέπεια την εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση των κατοίκων σε μεγάλο βαθμό και τον μορφωτικό, πολιτιστικό και οικονομικό μαρασμό.

Πιστεύουμε ότι η λειτουργία των Τ.Ε.Ι. θα συντελέσει άμεσα και αποτελεσματικά στην ανατολή των αρνητικών φαινομένων και την αναζωογόνηση και ενεργοποίηση του πληθυσμού.

Η πρόταση λειτουργίας Τ.Ε.Ι. απαντά και στο αίτημα της αποκέντρωσης και αναβάθμισης της Επαρχίας.

Η θέση της Πόλης σε μικρή απόσταση από την Πρωτεύουσα του Νομού και πάνω σε κεντρική οδική αρτηρία που ενώνει την Ήπειρο με την Μακεδονία είναι ιδιαίτερα σημαντικοί παράγοντες που σε καμιά περίπτωση δε θα πρέπει να αγνοηθούν.

Β: ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ:

Το κτιριακό πρόβλημα το λύνει το Αναγνωστοπούλειο Γεωργικό Σχολείο, που παραχωρείται από την Διοικούσα Επιτροπή του Ιδρύματος - σχετική πρόταση έγινε στο Νομάρχη Ιωαννίνων και στο ΥΠΕΠΘ - και διαθέτει κτιριακές εγκαταστάσεις και καλλιεργήσιμη έκταση υπερεπαρκείς τουλάχιστον για ένα τμήμα Τ.Ε.Ι.

Ειδικότερα: α)

- 825 στρέμματα αρδευόμενα και μη.
- β) Διώροφο κτίριο με 25 αίθουσες, συνολικής επιφάνειας 2.000 τ.μ.
- γ) Περιφερειακά κτίρια ως εξής: Μια κατοικία σύγχρονη, έκτασης 150 τ.μ.
- δ) Προβατοστάσιο.
- ε) Κατσικοστάσιο.
- ζ) Βουστάσιο
- η) Πτηνοτροφείο.
- θ) Εκκολαπτήριο.
- ι) Χοιροστάσιο.
- κ) Οινοποιείο.
- λ) Τυροκομείο.
- μ) Υπόστεγο Γεωργικών μηχανημάτων.
- ν) 4 αποθήκες Γεωργικών προϊόντων.
- ξ) Σε απόσταση 7 χιλιομέτρων στον κάμπο της Κόνιτσας αποθήκη 500 τ.μ. κτισμένη σε έκταση 340 αρδευομένων στρεμμάτων.

Γ: ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

1. Στην ίδια περιοχή βρίσκεται και λειτουργεί πρότυπο κρατικό κτήμα έκτασεως 100 στρεμμάτων και δασικό φυτώριο 10 στρεμμάτων, τα οποία ανήκουν στο Υπουργείο Γεωργίας.

2. Στην Επαρχία λειτουργούν 32 δασικοί συνεταιρισμοί που αξιοποιούν αξιόλογη δασική έκταση (264.000)

στρέμματα, Κοινοτική και Κρατική.

Παράλληλα λειτουργεί Ένωση Δασικών, Κτηνοτροφικών και Γεωργικών Συνεταιρισμών Κονίτσης - Ζαγορίου Μετσόβου με έδρα την Κόνιτσα.

3. Ο κάμπος της Κόνιτσας έχει έκταση 22.000 στρέμματα, αρδευόμενα από τους ποταμούς Αώο, Βοϊδομάτη και Σαραντάπορο.

4. Στην περιοχή λειτουργούν πολλές μονάδες, κτηνοτροφικές, πτηνοτροφικές, ιχθυοτροφικές καθώς και εκτροφείο αγρίων θηραμάτων, δασικής εκτάσεως 3.600 στρεμμάτων, μοναδικό στην Ελλάδα.

5. Η χαράδρα του Αώου καθώς και του Βίκου, που έχουν χαρακτηριστεί ως Εθνικοί δρυμοί και βιότοποι ιδιαίτερης αξίας βρίσκονται στην περιοχή μας.

Δ: ΣΤΕΓΑΣΗ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

1. Υπάρχει Μαθητικοί Εστία δυναμικότητας 270 θέσεων από τις οποίες καλύπτονται μόνο οι 120 από μαθητές Β/βάθμιας Εκπαίδευσης.

2. Διατίθενται οικήματα τα οποία με μικρή δαπάνη μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

3. Οι Ξενοδοχειακές μονάδες που λειτουργούν και άλλες που ετοιμάζονται να λειτουργήσουν προσφέρονται για το σκοπό.

4. Διατίθενται ακάλυπτοι Δημοτικοί χώροι.

5. Ένα μέρος των αναγκών θα καλυφθεί από ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Ο Δήμος και οι φορείς, συνεκτιμώντας τα παραπάνω και εκφράζοντας την έντονη επιθυμία των κατοίκων για την εγκατάσταση Σχολών Τ.Ε.Ι. στην Πόλη μας και την απόφασή τους να παλέψουν για το σκοπό αυτό, εκφράζουν την ελπίδα ότι οι αρμόδιοι θα ικανοποιήσουν το δίκαιο και εφικτό αίτημα.

Σημείωση: Το περιοδικό προσθέτει στα παραπάνω και την ύπαρξη στην πόλη μας της Δημ. Βιβλιοθήκης με 40 χιλιάδες τόμους βιβλίων ικανής να εξυπηρετήσει τους σπουδαστές οποιασδήποτε σχολής.

Μέρος τέταρτον. του Ηλία Ευθ. Παπαζήση.

Όταν, οι Ρωμαίοι αποφάσισαν τη κατάκτηση της Ελλάδας, έθεσαν ως σκοπό να υποτάξουν πρώτα τους Μακεδόνα και ύστερα την υπόλοιπη χώρα. Ξεκινώντας κατέλαβαν στην αρχή, το βορειοδυτικό τμήμα της Ηπείρου (τρίγωνο) που κατείχον οι Μεκεδόνες και βρίσκεται απέναντι της Μεκαδονίας. Δεν ήτο όμως εύκολη λεία η κατάληψη της Μακεδονίας. Ούτε απλός περίπατος ως ενομιζέτο η Αθήνα το 1940, από τους απογόνους των φασίστες Ιταλούς. Γιατί οι οροσειρές της Τύμφης, του Σμόλικα και του Γράμμου, αποτελούσαν ισχυρότατο, απόρθητο εκτεταμένο φρούριο. Οι διαβάσεις των φυλάγονταν απ' τους Μακεδόνας με πολυάριθμες ισχυρές δυνάμεις.

Ένεκα τούτου, πρώτος στόχος των Ρωμαίων για τη κατάληψη της Μακεδονίας ήταν τα στενά του Αώου κοντά στην Κόνιτσα. Ήταν η χαράδρα του Αώου, η Κοιλάδα του, μεταξύ της Τύμφης και του Σμόλικα, η λεγόμενη Κοιλάδα του Αώου. Η κατάληψη της Κοιλάδας αυτής, ήταν για τους Ρωμαίους μεγάλης στρατηγικής σημασίας. Θα διεχώριζαν τη Μακεδονία απ' την υπόλοιπη Ελλάδα και θα δευκολύνονταν στη κατάληψή της σύμφωνα με το σχέδιό των.

Στη Κοιλάδα αυτή του Αώου, όπως γράψαμε και γνωρίζομε, προσπάθησαν το έτος 1940, να εισδύσουν και οι Ιταλοί, με αντικειμενικό σκοπό να υπερφαλαγγίσουν με τη κατάληψη του Μετσόβου, το αμυνόμενο και μαχόμενο ηρωικά Καλπάκι.

Νικήθηκαν όμως, κατεστράφηκαν, οπισθοχώρησαν σε άθλια κατάσταση, το ίδιο έπαθαν και οι ρωμαίοι. Απέτυχαν να την κυρεύσουν. Έπαθαν μεγάλες καταστροφές. Ο Στρατηγός αυτών Σαλπίκιος για την οικτρά αποτυχία του αντικαταστάθηκε. Μήπως και το 1940, δεν

συνέβη το ίδιο με την αποτυχία και καταστροφή των Ιταλών; Δεν αντικατέστησαν οι Ιταλοί τον Στρατηγό Πράσκα με το Στρατηγό Σαντού, τον Μπαντόλιο με τον Καβαλλέρρο, ως και άλλους Στρατηγούς;

Μετά την απομάκρυνση του Σαλπίκιου, νέος Στρατηγός των Ρωμαίων ανέλαβε ο Τίτος Κόϊντος Φλαμίνιος. Εκείνος εξυπνότερος και διπλωματικότερος του Προκατόχου του αντελήφθηκε τη δύσκολη κατάσταση. Απέφυγε τις άμεσες στρατιωτικές επιχειρήσεις. Άλλαξε τακτική· έκαμε πολιτικό ελιγμό. Πέτυχε τη φιλία του τότε πρωτάρχου της Ηπείρου Χάροπα Μαχατά απ' τη Φοινίκη. Εκείνος δε ο αναίσχυντος για να ευχαριστήσει τον Φλαμίνιο, του έστειλε ποιμένα που ε γνώριζε καλά αφύλακτη στενωπό που οδηγούσε στην Κοιλάδα Αώου. (Αλεξ. Πάλη, Πανδώρα 1858 Τ.9.)

Ο νέος Εφιάλτης πρόθυμα οδήγησε τους Ρωμαίους απ' την αφύλακτη στενωπό στα νώτα των αμυνόμενων Μακεδόνων.

Τι έγινε τότε στην Κοιλάδα του Αώου δεν περιγράφεται. Οι Μακεδόνες μάχονται απεγνωσμένα. Στο πλευρό τους μάχονται και τα παιδιά των Παραναίων, των Τυμφαίων, των λυγγηστών. Όλοι μάχονται για τις εστίες των, για την τιμή των οικογενειών των, των οικείων των, της Πατρίδος κι από τις δυο πλευρές ο αγώνας διεξάγεται με πείσμα, με σκληρότητα. Τελικά μprostά στον όγκο, την πίεση των Ρωμαϊκών στρατευμάτων οι Μακεδόνες εκάμφθησαν. Υπεχώρησαν μαχόμενοι πάντοτε, εγκατέλειψαν τη Κοιλάδα του Αώου. Οι Ρωμαίοι έγιναν κύριοι αυτής.

Κατά τη συνήθεια των οι Ρωμαίοι προέβησαν σε σφαγές, σε λεηλασίες, σε πυρπολήσεις σε αιχμαλωσίες σε ριζικές καταστροφές. Δεν άφησαν απόλυτα τίποτε.

Τότε, κατά πάσα πιθανότητα θα κατα-

στράφηκε και η Πόλη των Παραυαίων η Ερίβοια. Απ' τους κατοίκους της Κοιλιάδας του Αώου πολλοί ακολούθησαν τους υποχωρούντας Μακεδόνας. Άλλοι κατέφυγαν στις σπηλιές και λαγγαδιές και πολλοί εσφάγησαν και αιχμαλωτίστηκαν.

Οι Ρωμαϊκές φάλαγγες δεν σταμάτησαν. Μαχόμενες συνέχισαν την προέλασή των· έπρεπε να πραγματοποιήσουν, να ολοκληρώσουν το σχέδιο των. Να καταληφθεί η Μακεδονία κι ύστερα η υπόλοιπη Ελλάδα. Δυο κρίσιμες μάχες ανάμεσα στους Μακεδόνας και Ρωμαίους ήταν το τέλος της Μακεδονικής κυριαρχίας.

Η μάχη των Φαρσάλων «Κυνός Κεφαλαί» (197 π.χ.) και η μάχη της Πύδνας (168 π.χ.) στη Μακεδονία.

Στο μεταξύ, όσοι απ' τους κατοίκους της κοιλάδος του Αώου, γλύτωσαν απ' τη λαίλαπα του πολέμου και τις καταστροφές, ενοστάλησαν τους οικισμούς των και γύρισαν.

Δυστυχώς δεν βρήκαν απολύτως τίποτε. Όλα ήταν ερειπωμένα. Καθήμενοι επί τον Αών, έβλεπαν την ολοσχερή καταστροφή και έκλαιγαν, θρηνούσαν. Αλλά δεν απελπίστηκαν. Πήραν την απόφαση να ανασυγκροτηθούν, να αναδημιουργηθούν. Να προσαρμοσθούν στη δημιουργηθείσα νέα κατάσταση. Άντλησαν δυνάμεις και άρχισαν την ανοικοδόμηση των καταστραφέντων και πυρποληθέντων οικισμών των. Πολλοί έκτισαν επί τα ερείπια των κατοικιών των και άλλοι σε κοντινές τοποθεσίες. Οι Σελλοί ξανάχτισαν τον παλαιό οικισμό των «Σέλλι». Συνεχίστηκε η δημιουργία και άλλων μικροοικισμών, οι οποίοι ως θα δούμε απετέλεσαν τον πυρήνα των σημερινών χωριών της Λεκάνης του Αώου, της αρχαίας παραυαίας.

Οι Ρωμαίοι, αφού κατέκτησαν τη Μακεδονία εστράφησαν σύμφωνα με το σχέδιό των και κατά της υπολοίπου Ελλάδος.

Και, όταν ολοκλήρωσαν την κατάκτησή της, εφρόντισαν και για την εσωτερική διοικητική οργάνωσή της. Επέδειξαν μέριμνα για την εμπέδωση της τάξης και ασφάλειας. Εμερίμησαν, όχι μόνο για την ασφάλεια των συνόρων απ' τις εχθρικές εισβολές αλλά και για τη διαφύλαξη των οδών, των διαβάσεων, των κλεισωριών και στενωπών των διαφόρων οροσειρών. Ιδιαίτερα για όσες βρίσκονταν στις οροσειρές της Πίνδου, Μακεδονίας και της Θράκης. Γιατί σ' αυτές κατέφευγαν, διέμεναν οι διάφοροι κακοποιοί, οι επιρρεπείς σε ληστρικές ενέργειες, ακόμη και τα διάφορα επαναστατικά σώματα, που δεν ανέχονταν το ρωμαϊκό ζυγό.

Για το σκοπό αυτό οι ρωμαίοι κατακτητές δεν απασχόλησαν τακτικό στρατό των.

Είχαν ανάγκη αυτού για τις νέες κατακτήσεις των, για τη δημιουργία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Για την ασφάλεια των εσωτερικών κατακτήσεων των, οι Ρωμαίοι επανέφεραν τον θεσμό... των Οροφυλάκων που τον χρησιμοποιούσαν οι Μακεδόνες, όταν τον χρειάζονταν αλλά τελευταία τον είχαν εγκαταλείψει.

Το Παλαιοσέλι πριν καταστραφεί από τους Γερμανούς.

Παλιές διηγήσεις

Μαζί με τις άλλες καλές διηγήσεις που άκουγα από τους καλούς μου γονείς όταν ήμουν μικρός είναι και η παρακάτω αληθινή ιστορία, που άκουσα από την αγράμματη μητέρα μου.

Μου έλεγε λοιπόν το εξής περιστατικό όταν ζούσε ακόμα στα Φάρσαλα της Καππαδοκίας της Μ. Ασίας.

Κάποτε κάποιος Τούρκος απο κοντινό χωριό πήγε σ' ένα χριστιανικό σπίτι στο οποίο και τον φιλοξένησαν.

Ο Τούρκος όμως είχε αγαθή ψυχή, σαν μικρού παιδιού. Βλέποντας το εικονισμα με πολλές εικόνες, όπως συνήθιζαν στα μέρη αυτά, και το καντήλι πάντα αναμμένο ρώτησε τους οικείους με απλότητα «αυτά γιατί τα έχετε εδώ;» Αυτοί του αποκρίθηκαν με καλοσύνη: Αυτοί είναι οι φύλακες που φυλάνε εμάς, καθώς και το σπίτι. Όταν φεύγουμε αφήνουμε το σπίτι σ' αυτούς και το φυλάνε.

Μόλις άκουσε αυτά ο Τούρκος λέει με ευγένεια: Δεν μου δίνετε και εμένα μερικά, να βάλω στο σπίτι μου. Εδώ σ' αυτό το σημείο ίσως με παρεξηγήσει κανένας αναγνώστης και θα πει: τι μας λέει αυτός. Τούρκος και τόση ευλάβεια; Ναι! πήρε τα εικονίσματα, τα πήγε στο σπίτι του, τα έβαλε σε εικονοστάσι και άναβε το κανδήλι. Μόνον αυτά έκανε, προσευχή δεν έκανε. Πήγαινε στις δου-

λειές του σίγουρος σαν να είχε φύλακα στο σπίτι του· αυτό συνέχισε αρκετά

Μια μέρα όμως που έφυγε ως συνήθως για τη δουλειά του, πήγανε Τούρκοι Τσέτες και του αδειάσανε όλο το σπίτι. Το φορτώσαν στα ζώα και φύγανε.

Όταν επέστρεψε ο Τούρκος και είδε το σπίτι του αδειανό, στράφηκε με μεγάλη εμπιστοσύνη στα εικονισματα και συνομιλούσε με τις τρεις εικόνες ου που του έδωσαν της Παναγιάς, του Βαπτιστή του Πρόδρομου και του Αγ. Γεωργίου του Τροπαιοφόρου.

Συνομιλούσε λοιπόν και έδειχνε με το χέρι του. «Καλά αυτή ήτανε γυναίκα με μικρό παιδί» εννοώντας την Παναγιά, δεν μπορούσε να τρέξει, αυτός εδώ είναι γέρος ξυπόλητος εννοώντας τον Βαπτιστή του Πρόδρομο, εσύ; λέει στον Άγιο Γεώργιο: νέος, καβάλλα στο άλογο, δεν έτρεξες να τους πιάσεις και τους άφησες και μου άδειασαν το σπίτι και το θαύμα έγινε:

Οι κλέφτες βαδίσανε αρκετά χιλιόμετρα. Μετά όμως αισθανότανε μια άρατη δύναμη που τους εμπόδιζε να προχωρήσουν. Αισθανότανε λέγανε κάποιο ισχυρό μαστίγιο να τους δέρνει, το οποίο τους οδήγησε μέχρι την αυλή του σπιτιού που είχαν πάρει τα πράγματα. Με αυτό τον τρόπο ο θεός τα οικονόμησε και τους κέρδισε όλους. Μετανόησε και ο Τούρκος και οι κλέφτες και γίνανε χριστιανοί.

Λουκάς Εζνεπίδης

Τα οροφυλάκια αυτά οι Ρωμαίοι τα έλεγαν «praesidia atmuta» και τα επάνδρωσαν, όπως είπαμε, όχι με στρατιώτες τους, αλλά με νέους του τόπου, νέους που μπορούσαν να φέρουν όπλα.

Άνδρες προσαρμοσμένους στο κλίμα και γενικά στις συνθήκες του τόπου, της περιοχής που λειτουργούσαν τα οροφυλάκια, «τα praesidia atmata.» Γιατί αυτοί οι φρουροί, έπρεπε να φυλάξουν, ν' αγρυπνήσουν οποιαδήποτε κι

άν ήτο η φύση του εδάφους. Ιθαγενείς λοιπόν ήταν οι οροφύλακες που επιστρατεύθηκαν απ' τους Ρωμαίους. Άνθρωποι που έκπαλαι και πατροπαράδοτα ήσαν ποιμένες, ζούσαν βίο όμοιο με εκείνος στον οποίο η φύση τους είχε προσαρμόσει. Τώρα δε που επιστρατεύθηκαν ως οροφύλακες, προσαρμόστηκαν και προς τις νέες στρατιωτικές υποχρεώσεις των.

Ανεδείχθησαν εμπειροπόλεμοι μαχητές

Συνεχίζεται

Ο δρόμος που είχε αρχίσει από το νέο χωριό της Κλειδωνιάς (τα Καλύβια), τη χρονιά που πέρασε, προχώρησε αρκετά και σύντομα - πιστεύουμε - θα τελειώσει, ενώνοντας το νέο με το παλιό χωριό.

Μ' αυτό το έργο θα αξιοποιηθούν καλύτερα τα δάση, τα βοσκοτόπια, το άφθονο νερό στη θέση «Αγκάθι» κάποια μάρμαρα ίσως κ.ά.

Ακόμα, θα γίνει προσιτό το παλιό χωριό και σε περισσότερους φυσιολάτρεις - επισκέπτες.

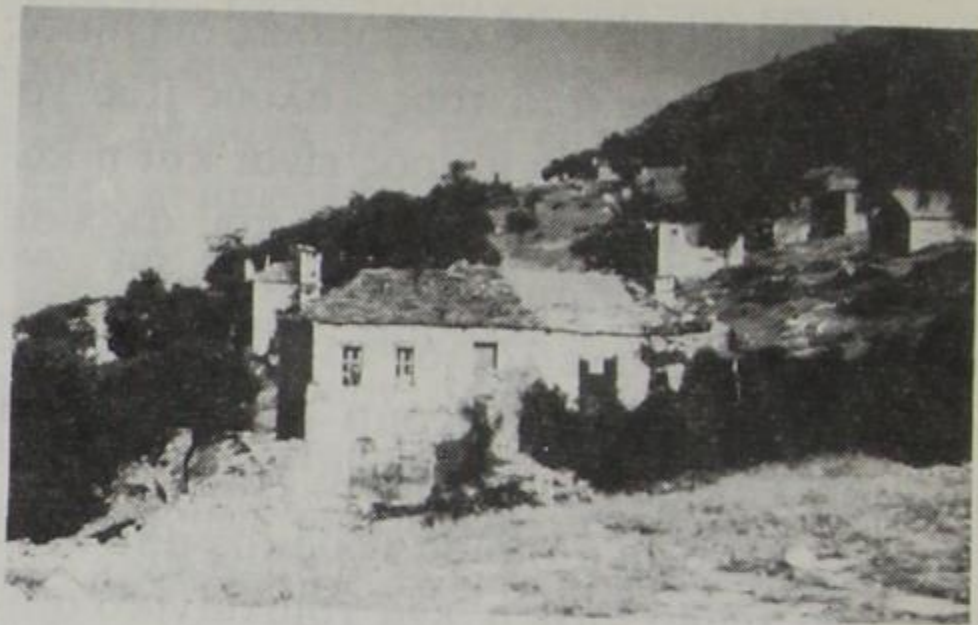
Όλα τα παραπάνω καλά κι ευχάσιτα, αλλά μήπως η Κοινот. Αρχή, οι Σύλλογοι και γενικά οι κάτοικοι της Κλειδωνιάς θα πρέπει να σκεφθούν για μια μελλοντική «νεκρανάσταση» του χωριού; Μήπως θα μπορούσε να ξαναχτιστεί εκ νέου;

Βέβαια τέτοιες σκέψεις μπορεί αρχικά να νομισθούν ουτοπίες ή όνειρα «θερινής νυκτός».

Οι κάτοικοι προ πολλού κατέβηκαν προς τον πολιτισμό και τις ευκολίες, μιας κι αυτά δεν μπορούσαν ν' ανέβουν εκεί πάνω. Έτσι στα πρώην Καλύβια, είδαν το φως το ηλεκτρικό, βρέθηκαν κοντά στην αγροτική τους περιουσία, στη συγκοινωνία και στις άλλες ευκολίες.

Πώς να γίνονταν; Εικοστό αιώνα έχουμε ερημίτες θα 'μειναν οι άνθρωποι. Κανένας τους νομίζω, δεν θα 'θελε ν' αφήσει εκείνο το χωριό, αν οι συνθήκες εκεί πάνω πληρούσαν τους όρους για μιας σύγχρονη ζωή.

Και ήταν όμορφο χωριό η Κλειδωνιά. Σε υψόμετρο αρκετό, με ανοιχτό ορίζοντα, προστατευμένο από τους βοριάδες και ηλιόλουστο, το χάιδευε απαλά το ελατίσιο αγέρι από την «Κούλα» και το νανούριζε, μες απ' τα απόκρημνα βράχια, ο γάργαρος Βοϊδομάτης. Χωριό με παλιές εκκλησιές και ιστορία...

«Παλιά Κλειδωνιά»

Σήμερα βλέπεις τα εγκατελειμμένα, λιθόκτιστα σπίτια του, μισογκρεμισμένα ή τέλεια ερειπωμένα και αναπολείς, με μελαγχολία, τις παλιές δόξες του.

Για να ξαναγυρίσουν εκεί πάνω οι κάτοικοι, που βολεύτηκαν στο νέο χωριό, αυτό είναι αδύνατο πιά, αλλά μήπως θα μπορούσε να ζωντανέψει το χωριό διαφορετικά. Δηλαδή, αν το παραχωρούσαν οι πρώην κάτοικοι σε κάποιον Οργανισμό (στον Ε.Ο.Τ. π.χ.), που να το οικοδομούσε εξ αρχής, όπως ήταν, στο Ζαγορίσιο ρυθμό με τα καλντερίμια του, τις πλακόστρωτες αυλές, τις βρύσες κλπ., ώστε να αποτελεί το πρότυπο του παραδοσιακού Ζαγορίσιου σπιτιού, όπου θα παραθερίζουν εκατοντάδες εγχώριοι κι αλλοδαποί τουρίστες, όλες τις εποχές, προς όφελος των κατοίκων της Κοινότητας και της επαρχίας γενικότερα.

Τα παραπάνω είναι σκέψεις και προτάσεις ενός... ξενοχωρίτη, τελείως καλοπροαίρετες. Οι γηγενείς Κλειδωνιαστίνοι ας μελετήσουν το θέμα. Στον εικοστό πρώτο αιώνα, που μας έρχεται, πολλά μπορεί να συμβούν.

Πολλές είναι οι δυσκολίες, αλλά που ξέρεις, καμιά φορά τα όνειρα γίνονται πραγματικότητα....

Σωτ. Τουφίδης

ΣΥΝΔΕΣΗ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΜΕ ΚΟΝΙΤΣΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΛΑΚΚΑΣ ΑΩΟΥ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Έχει προγραμματισθεί από 20ετίας η 25η Επαρχιακή οδός με αφετηρία το 19ο χιλιόμετρο της ΕΟ Ιωαννίνων - Κονίτσης, που διασχίζει το Ζαγόρι δια των χωριών Τσεπελόβου, Σκαμνελίου, Ηλιοχωρίου, Βρυσοχωρίου και από εκεί δια της γέφυρας του Αώου να ενωθεί με την υπ' αριθ 36η Επαρχιακή οδό επί του άξονα Κονίτσης - Ελευθέρου - Παλαιοσελίου - Πάδων.

Μέχρι αυτή την στιγμή η οδός αυτή είναι ανοικτή μέχρι το Βρυσοχώρι που βρίσκεται απέναντι από τα χωριά της Λάκκας και απέχει από αυτά 8 - 10 χιλιόμετρα.

Η επέκταση αυτή της οδού είναι εγκεκριμένη και η μελέτη έτοιμη, το δε σοβαρό τεχνικό και πολυδάπανο έργο, η γέφυρα επί του ποταμού Αώου δυναμικότητας 50 τόννων είναι κατασκευασμένη (επειδή έχουν περάσει πολλά χρόνια από την κατασκευή της απαιτείται η συντήρηση των σημείων στήριξης της γέφυρας επί του ποταμού, οι τεχνικές υπηρεσίες της Νομαρχίας πρέπει να ενεργήσουν άμεσα).

Οι Κοινότητες Ζαγορίου και Κονίτσης που αλληλοαντικρύζονται ουδεμία επαφή έχουν μεταξύ των (ίσως να είναι και η μοναδική περίπτωση στη χώρα μας).

Από τις στήλες του περιοδικού μας υποβάλλεται η παράκληση προς όλους τους φορείς των επαρχιών Κονίτσης - Ζαγορίου και του Νομού μας γενικότερα όπως γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες, να συνεχισθεί η διάνοιξη της 25ης Επαρχιακής οδού από το Βρυσοχώρι μέχρι του άξονα Παλαιοσελίου - Πάδων που ανήκει στην 36η Επαρχιακή οδό και έτσι να συνδεθεί μέσω της Λάκκας

Αώου η περιφέρεια Ζαγορίου με την περιφέρεια Κονίτσης.

Με τη σύνδεση αυτή θα επιτευχθούν τα παρακάτω:

1. Θα εξυπηρετούνται οι επιβατικές ανάγκες των κατοίκων των χωριών της Λάκκας Αώου και Ζαγορίου. Για να μεταβούν οι μεν πρώτοι στα Ιωάννινα οι δε δεύτεροι στην Κόνιτσα είναι υποχρεωμένοι να πραγματοποιούν ολόκληρο κύκλο μέσω Κονίτσης και Ζαγορίου, ενώ δια της 25ης Επαρχιακής οδού θα συντομευθεί η διαδρομή τουλάχιστον κατά 40 χιλιόμετρα.

2. Αυτόματα διανοίγεται η Επικοινωνία Ζαγορίου και Δυτικής Μακεδονίας διότι υπάρχει σε λειτουργία οδός που συνδέει το Δίστρατο με τα Γρεβενά.

3. Θα ανοιχθούν μεγαλύτεροι οικονομικοί ορίζοντες για την αγορά της Κόνιτσας.

4. Η οδός αυτή αφού ολοκληρωθεί θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής μας και ιδιαίτερα των χωριών της Λάκκας Αώου, διότι θα σχηματισθεί κύκλωμα γύρω από τον ορεινό όγκο της Τύμφης, του Σμόλικα και του Αώου ποταμού, η οποία θα προσφέρει ανεπανάληπτα αξιοθέατα φυσικά στοιχεία, επίσης θα οδηγεί στις ήδη υπάρχουσες τουριστικές εγκαταστάσεις της Βασιλίτσας κοντά στο Δίστρατο.

5. Θα διευκολύνει την εκμετάλλευση και μεταφορά του υπάρχοντος δασικού πλούτου των χωριών της Λάκκας και του Ζαγορίου.

Η 36η Επαρχιακή οδός που ενώνει την Κόνιτσα με τα χωριά Ελεύθερο - Παλαιοσέλι - Πάδες - Άρματα και Δίστρατο με τα Γρεβενά ονομάζεται και οδός Λάκκας Αώου.

Η έναρξη διανοίξεως έγινε επί αιμνήστου Στρατηγού και τότε Υφυπουργού Σωκράτη Δημάρατου με ενέργειες του ίδιου ο οποίος αγαπούσε την επαρ-

χία μας από την εποχή του Ελληνοϊταλικού πολέμου (έλαβε μέρος στην εκστρατεία της Πίνδου ως Διοικητής Ταξιαρχίας Ιππικού μαχόμενος με ενθουσιασμό κατά των Ιταλών της Μεραρχίας «ΤΖΟΥΛΙΑ — ΑΛΠΙΝΙ» στις ορεινές επιχειρήσεις ελευθερώνοντας τα χωριά της Λάκκας Αώου). Επίσης θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρω τον αείμνηστο Ταξίαρχο και Γενικό αρχίατρο Νικόλαο Γιάκα από τις Πάδες, ο οποίος υπηρέτησε υποτάσσοντας διαταγές του Στρατηγού Δημάρατου σαν αρχίατρος στις επιχειρήσεις της Πίνδου, ο οποίος με έντονες ενέργειες από την εποχή εκείνη μέχρι και τις τελευταίες στιγμές της ζωής του ενδιαφερότανε για τη διάνοιξη της οδού και γενικότερα για την πρόοδο των χωριών της Λάκκας Αώου. Για τη ζωή και την προσφορά του αξέχαστου σεβαστού μου Γενικού Αρχίατρο που έτυχε να τον γνωρίζω από κοντά θα ασχοληθώ μια άλλη φορά. Η οδός χαραχθηκε τότε και διανοίχθηκε μέχρι Σουσνίτσα μετά δε από πολλές διακυμάνσεις έφθασε στο Δίστρατο. Ήδη άρχισε η κατασκευή τεχνικών έργων στο τμήμα Κονίτσης - Ελευθέρου και έγινε μια καλή αρχή.

Σε πολλά σημεία η οδός έχει μικρό πλάτος, υπάρχει έλλειψη τεχνικών έργων, έχει μεγάλη κλίση και το σοβαρότερο είναι χωματόδρομος.

Η διαδρομή είναι ρομαντική και τουριστικότατη γεμάτη πράσινο, εξυπηρετεί τα 5 χωριά της Λάκκας με λεωφορείο του ΚΤΕΛ καθημερινά αλλά λόγω των δυσκολιών που αναφέραμε δημιουργεί πολλά προβλήματα, είναι δε γνωστό πόσα θύματα θρηνήσαμε στο κομμάτι από Κονίτσα μέχρι Ελεύθερο.

Η διάνοιξη, η κατασκευή τεχνικών έργων σ' όλο το τμήμα και η ασφαλιστική της οδού είναι επιτακτική ανάγκη των κατοίκων της Λάκκας Αώου για την καλύτερη εξυπηρέτησή των και τη διευκόλυνση τουριστών και ορειβατών

Ελλήνων και ξένων για την ανάβασή των στην ψηλότερη κορφή της Πίνδου, του Σμόλικα (2637 μ).

Στο Σμόλικα κανείς μπορεί να φθάσει από το Ελεύθερο απ' ευθείας η δια του Κλέφτη. Επίσης από το Παλαιοσέλι και τις Πάδες, έχει πολλές μικροπεδιάδες και απέραντο δάσος και η ανάβαση είναι ρομαντική και ευχάριστη. Λίγο πιο κάτω από την κορφή του υπάρχει η γνωστή Δρακόλιμνη, είναι δε γνωστός ο μύθος των δυο (2) Δρακόντων της Πίνδου: οργισθέντες οι δυο (2) Δράκοι άρχιζαν πόλεμο μεταξύ των, ο Δράκος της Δρακόλιμνης του Σμόλικα έριχνε πεύκα εναντίον του Δράκου της Δρακόλιμνης της Τύμφης, ενώ εκείνος εμάχετο ρίχνοντας πελώριους βράχους κατά του αντιπάλου του (είναι δε γνωστό ότι στο Σμόλικα υπάρχει απέραντο δάσος και στην Τύμφη απότομες ορθοπλαγιές με ογκώδεις βράχους).

Η οδός Λάκκας Αώου είναι κατασκευασμένη να συνδέσει την Ήπειρο δια της Επαρχίας Κονίτσης με την Μακεδονία και Θεσσαλία. Έχει δυο προσβάσεις προς την Μακεδονία, η μια από Κονίτσα - Ελεύθερο - Γρεβενά. Την οδό αυτή διέβαιναν προπολεμικά οι κάτοικοι της Λάκκας με τα πόδια και τα ζώα.

Αυτή η σημερινή οδός ήταν η στρατιωτική οδός του Πύρρου βασιλιά της Ηπείρου και της Μακεδονίας, ήταν η οδός των εκστρατευόντων Ρωμαίων από την Ήπειρο προς την Θεσσαλία.

Η οδός της Λάκκας Αώου συντομεύει την απόσταση Θεσ/νίκης - Κονίτσας κατά 100 χιλιόμετρα.

Η κατασκευή αυτών των δυο (2) οδικών έργων σε συνδιασμό με την δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων στους ορεινούς όγκους της Τύμφης μας. Έγιναν προτάσεις από διαφόρους φορείς και μια μελέτη από το Ελβετό Α. SCOHNHOLZEK Ειδικό στα τηλεφερικά για την Τουρκική ανάπτυξη της περιοχής.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι ο ποταμός Αώος και η χαράδρα του, αποτελούν σημαντικό τόπο μελέτης των οικολόγων, σύμφωνα με την γνώμη πολλών Ευρωπαίων ο ποταμός Αώος είναι τελευταίος φυσικός παράδεισος της Ελλάδας, η δε χαράδρα του συνδνάζει την φυσική αγριάδα με την ασύγκριτη ομορφιά, βρίσκεται δε στο άκρο του μεγάλου Εθνικού Δρυμού που έχει επίκεντρο το γειτονικό φαράγγι του Βίκου.

Η περιοχή επίσης προσφέρεται και για ανάπτυξη του οικοτουρισμού για τουρίστες που ενδιαφέρονται για το περιβάλλον και τη μελέτη της φύσης.

Επίσης για κυνηγοτουρισμό και εκδρομικό ορεινό τουρισμό.

Τέλος έχουν προγραμματισθεί να γίνουν στην περιοχή από τη ΔΕΗ, υδροηλεκτρικά έργα, ένα από αυτά στις πηγές του Αώου, βρίσκεται υπό κατασκευή, ενώ ένα άλλο που προγραμματίστηκε να γίνει κοντά στο Ελεύθερο βρίσκεται υπό μελέτη μέσα στα πλαίσια αναθεώρησης του γενικού σχεδίου αξιοποίησης των ποταμών Αώου - Βοϊδομάτη - Σαρανταπόρου.

Η κατασκευή των έργων αυτών θα δώσει δουλειά στους κατοίκους των χωριών μας και είμαι σίγουρος ότι πολλοί θα είναι αυτοί που θα επιστρέψουν στα χωριά που αργοπεθαίνουν από έλλειψη δουλειάς, η μόνη ελπίδα γυρισμού είναι η κατασκευή αυτών των έργων.

Πιστεύουμε όμως ότι λόγω της αξίας της κοιλάδας του Αώου και της ευρύτερης περιοχής από αισθητικής και οικολογικής άποψης θα πρέπει τα έργα αυτά να μελετηθούν σωστά με επιστημονική εξέταση σε σχέση με τον «άνθρωπο - περιβάλλον» και να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο τρόπο κατασκευής ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι επιδράσεις στη χλωρίδα και πανίδα για να μη διαταραχθεί η φυσική και οικολογική ισορροπία της περιοχής.

Βασ. Βόσιος

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Για τη δημόσια βιβλιοθήκη Κόνιτσας είχαμε γράψει και παλαιότερα και είχαμε ευχηθεί πολλαπλασιασμό των δραστηριοτήτων της και ολοκλήρωση της οργάνωσής της. Δυστυχώς οι στόχοι αυτοί δεν υλοποιήθηκαν γιατί η στελέχωση είναι ανεπαρκέστατη. Πρέπει όμως να τονισθεί ότι, στα πλαίσια των συγκεκριμένων δυνατοτήτων, η προσφορά της είναι ουσιαστική.

Στο σημείωμα αυτό θα αναφερθούμε σε δυο τομείς: πρώτος τομέας τα βιβλία που αγοράστηκαν - δωρίστηκαν το 1987, και δεύτερος ο αριθμός επισκέψεων μαθητών που πραγματοποιούνται κάθε μήνα στη βιβλιοθήκη.

Συνολικά η βιβλιοθήκη το 1987 εμπλουτίστηκε με 497 τόμους, αυτοτελείς ή συμπληρωματικούς σειρών.

Οι τόμοι αυτοί γενικά κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες:

- Φιλολογικά βιβλ. 256 ποσοστό 51.5%
- Κοινωνικών Επιστημών βιβλ. 74 ποσοστό 14.9%
- Θρησκευτικά βιβλ. 56 ποσοστό 11.3%
- Γεωγραφικά-Ιστορικά βιβλ. 30 ποσοστό 6%
- Θετικών επιστημών βιβλ. 27 ποσοστό 5.5%
- Γενικής φύσης βιβλ. 23 ποσοστό 4.6%
- Τεχνών βιβλ. 23 ποσοστό 2.2%
- Τεχνολογίας βιβλ. 23 ποσοστό 2.2%
- Φιλοσοφικά βιβλ. 8 ποσοστό 1.6%
- Γλωσσικά (ειδικά) βιβλ. 1 ποσοστό 0.2%

Σύνολο 497 100%

Από τα βιβλία ένα μεγάλο μέρος προέρχεται από δωρεές ενώ τα περισσότερα αγοράστηκαν

Όπως γίνεται φανερό τα βιβλία καλύπτουν σχεδόν όλο το φάσμα των επιστημών και ενδιαφερόντων και αυτό ελπίζουμε να αποτελέσει κίνητρο για αύξηση των αναγνωστών.

Παραθέτουμε μερικούς χαρακτηριστικούς ενδεικτικούς τίτλους βιβλίων: «Οικονομικά και Περιβάλλον», «Βιολογία του κυτάρου», «Οι Νέοι και το αλκοόλ», «Οι περιπέτειες τριών φίλων», «Αφέντης και δούλος», «Ο Γκαφατζής ο Χανς», «Ένας διάβολος στον Παράδεισο», «Η δίκη του Αλέξαντρου Παναγούλη», «Η δημοκρατία στην Αμερική», «Τα πέντε λαγωνικά», κ.α.

Το δεύτερο μέρος αυτού του σημειώματος όπως είπαμε αναφέρεται στον αριθμό των επισκέψεων μαθητών στη βιβλιοθήκη που πραγματοποιούνται για δανεισμό, κράτημα σημειώσεων ή φωτοτύπησης κάποιων κειμένων που ενδιαφέρουν.

Πρόκειται για μια δημοσιογραφική μάλλον «έρευνα» και τα στοιχεία που ακολουθούν αναφέρονται στο μήνα Φεβρουάριο, μήνα που τα σχολεία λειτουργούν. Εικάζεται ότι λίγο - πολύ το ίδιο θα ισχύει και για τους άλλους μήνες, εκτός από τους μήνες διακοπών.

Ακόμη μιλάμε για αριθμό επισκέψεων και όχι για αριθμό μαθητών γιατί οι ίδιοι μαθητές ή μαθήτριες επισκέφθηκαν τη βιβλιοθήκη περισσότερες, κατά κανόνα, από μια φορές. Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο μια άλλη φορά να ληφθεί υπόψη κι αυτό το στοιχείο.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 275 επισκέψεις. Από αυτές 169 ήταν κοριτσιών (61,5%) και 106 αγοριών (38,5%). Ένας μέσος όρος 15 επισκέψεων περίπου την ημέρα ασφαλώς δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ικανοποιητικός.

I.T.

Τούτη την έναστρη νύχτα, τη γεμάτη οράματα, που κάτω από τη σκέπη της πλανιέται το μεγαλύτερο θαύμα μέσα στους αιώνες, θα ακουστεί κι απόψε από όλα τα χείλη το αναστάσιμο τροπάριο της Εκκλησίας: «Χριστός Ανέστη».

Τη νύχτα της Αναστάσεως το ανοιξιάτικο άρωμα από τα γιασεμιά και το αγιόκλιμα μπερδεύονται μέσα στον ύμνο της ψυχής των ανθρώπων και ύστερα γονατίζουν και προσεύχονται προς στο ανεπανάληπτο θαύμα της Αναστάσεως.

Το θαύμα που είναι λαχτάρα μας για μια ζωή ανέσπερη, για μια ζωή χαράς και ελπίδας.

Όλοι μαζί, πιστοί και αμφιβάλλοντες, την ώρα που σημαίνουν οι αναστάσιμες καμπάνες νιώθουν μια ιδιαίτερη συγκίνηση και τα χείλη του ψελλίζουν μαζί με τον ιερέα της γειτονικής τους Εκκλησίας της πόλης ή του χωριού το «Χριστός Ανέστη»

Είναι η ώρα που κανείς δεν μπορεί να επιβληθεί στα συναισθήματά του. Είναι η ώρα αγάπης και μόνο, από όλους για όλους.

Τούτη τη νύχτα ολόκληρος ο Χριστιανικός κόσμος θα γιορτάσει τό χαρμόσυνο γεγονός της Αναστάσεως του Κυρίου, που ήλθε στον κόσμο για να τον σώσει από την αμαρτία. Την ανάσταση του Υιού του Θεού, που ενσάρκωσε τις ιδέες της αγάπης, της τιμής, της θυσίας για τους άλλους.

Από τα γλυκά χείλη των χριστιανών θα ακουστούν τα αναστάσιμα και κρατώντας τις ολόασπρες λαμπάδες με το κόκκινο αυγό στην τσέπη θα οδηγούνται ομάδες - ομάδες στο περίλαμπρο ναός του Χριστιανισμού όπου οι λευκοντυμένοι ιερείς, σαν εκπρόσωποι

του Θεανθρώπου, θα ψάλλουν το «Χριστός Ανέστη» και θα θυμίζουν σ' όλους τους λαούς της γης πόση κακία κρύβουν μέσα τους οι άνθρωποι όταν πιστεύουν ότι είναι μεγάλοι και δυνατοί. Πόσο άδικοι πρέπει να είναι όταν στερούν τους ανθρώπους να απολαμβάνουν τα πολυτιμότερα των αγαθών, την Ειρήνη και την Ελευθερία. Δύο αγαθά για τα οποία καλείται η ανθρωπότητα να καταναλώσει όλες τις δυνάμεις για να μην στερηθούν οι άνθρωποι, ώστε απερίσπαστοι να οδηγηθούν στο δρόμο της αρετής, του δικαίου και της ανάπτυξης δημιουργώντας και όχι καταστρέφοντας.

Το φετινό Πάσχα ας γίνει αφορμή να σκεφθούμε βαθύτερα τον Ελληνικό Ορθόδοξο χαρακτήρα του και διατηρώντας τα ωραία μας πατροπαράδοτα έθιμα, ας εμβαθύνουμε κυρίως στην ουσία της Αναστάσεως, για να νοιώσουμε τη γνήσια χαρά που φέρνει το «Χριστός Ανέστη» με την επιβεβαίωση ότι: «Αληθώς Ανέστη» ο Κύριος.

Και να απολαύσουμε τη γλυκύτατη Ειρήνη, σαν προέκταση της χαράς, η οποία εισδύει στα βάθη της ψυχής μας, φρουρεί την καρδιά και τη σκέψη μας και κρατάει μακριά μας την ανησυχία και τους ποικίλους φόβους. Την Ειρήνη που τόσο πολύ ποθεί η ανθρωπότητα σήμερα.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Την Πέμπτη, 24/3/1988 το Ηπειρωτικό Ωδείο Ιωαννίνων του Συλλόγου «ΤΣΑΚΑΛΩΦ» έδωσε συναυλία ενόργανης μουσικής στην αίθουσα τελετών του Δήμου, που όπως φαίνεται είχε και τη σχετική πρωτοβουλία. Στη συναυλία πήραν μέρος μικροί - 8 και 9 χρόνων - και μεγαλύτεροι μαθητευόμενοι, αλλά και ορισμένοι που ήδη ασχολούνται με τη μουσική επαγγελματικά. Μικροί και μεγάλοι απέδωσαν ικανοποιητικά και χειροκροτήθηκαν θερμά από το ακροα-

τήριο, το οποίο, για τα δεδομένα της Κόνιτσας, δεν ήταν μικρό.

Ασφαλώς πρωτοβουλίες και εκδηλώσεις όπως η παραπάνω, είναι αξιόπαινες και πολλαπλά χρήσιμες, αφού, πέραν των άλλων, μπορούν να ενισχύσουν την έφεση για μουσική παιδεία. Βέβαια θα θέλαμε - και επιμένουμε σ' αυτό - οι όποιες προσπάθειες του Δήμου ή άλλου φορέα, να στοχεύουν στην ίδρυση ενός δημοτικού, έστω και παραρτήματος, και όχι ιδιωτικού ωδείου.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ανάλογες εκδηλώσεις είχαν γίνει τις δυο περασμένες χρονιές από δικά μας παιδιά· δηλαδή Κονιτσιωτόπουλα, που όμως δε βρήκαν την ανταπόκριση που τους έπρεπε. Από αυτήν την άποψη παραινέσεις που ακούστηκαν για παραδειγματισμό με αποδέκτες μικρούς και μεγάλους, επώνυμους και ανώνυμους, οργανωμένους σε συλλόγους ή όχι, χάνουν ένα μεγάλο μέρος του βάρους τους. Πάντως η προσπάθεια συνεχίζεται και θέλουμε να ελπίζουμε ότι θα αποτελέσει τη βάση για μια μόνιμη μουσική παρουσία στην Κόνιτσα.

Σχετικά με το σύλλογο «ΤΣΑΚΑΛΩΦ», όμως, εκκρεμεί μια σοβαρή ατασθαλία· με αφίσα, που κυκλοφόρησαν οι ιθύνοντες του ωδείου, για δεύτερη τώρα χρονιά, ισχυρίζονται χωρίς ντροπή ότι ήδη λειτουργεί παράρτημα του ωδείου στην Κόνιτσα. Μπορεί να φαίνεται απίστευτο, αλλά είναι αληθινό. Δεν ξέρουμε ποια σκοπιμότητα κρύβει μια τέτοια ενέργεια - σίγουρα την υποπτευόμαστε - πλην όμως η οικειοποίηση ξένων προσπαθειών το λιγότερο ανέντιμη πράξη μπορεί να θεωρηθεί.

Είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ότι τα μουσικά τμήματα που λειτουργούν στην Κόνιτσα δεν έχουν καμιά σχέση με το σύλλογο «ΤΣΑΚΑΛΩΦ»

Νομίζουμε ότι το πράγμα δε σταματάει εδώ.

Σ.Ε.

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΒΩΒΟΥΣΑΣ

Για τους μαστόρους της περιοχής μας - αυτούς τους ασπούδαχτους λαϊκούς αρχιτέκτονες - έχουν γραφεί πολλά. Με την αρχιτεκτονική, που ξεπήδησε από τη σκέψη του λαϊκού πρωτομάστορα κι έγινε πράξη με το σφυρί και τα καλέμι του τεχνίτη, είναι φτιαγμένα πολλά σπίτια, εκκλησίες, καλντερίμια, βρύσες κι ερημικά ἔξωκλήσια.

Όμως τα πιο μεγαλόπρεπα έργα του είναι τα περίφημα τοξωτά γεφύρια που έζευξαν μικρά ή μεγάλα ποτάμια κάνοντας εύκολο κι ακίνδυνο το πέρασμά τους.

Εκεί, η θέληση και η επινοητικότητα του λαϊκού αρχιτέκτονα ξεπέρασαν κάθε φυσικό και τεχνικό εμπόδιο κι ανα-

δείχτηκε νικητής στην άγρια κι ατίθαση φύση.

Η περιοχή μας, που διασχίζεται από ποτάμια και χειμάρους, έχει αρκετά γεφύρια, άλλα μικρά κι άλλα μεγαλύτερα. Σε τούτο το σημείωμα θα κάνουμε μια σύντομη παρουσίαση των παλιών πέτρινων γεφυριών του Αώου από τις πηγές του ως τ' αλβανικά σύνορα.

Το γεφύρι της Βοβούσας.

Χτίστηκε το 1748 με χρήματα του ευεργέτη Αλέξη Μίσιου (Ζαγορίσιου άρχοντα), όπως αναφέρει ο ιστορικός Ι. Λαμπρίδης. Είναι μονότοξο, με ξύλινα κάγκελα στις δυο πλευρές του για την προστασία των διερχομένων. Σήμερα βρίσκεται σε καλή κατάσταση.

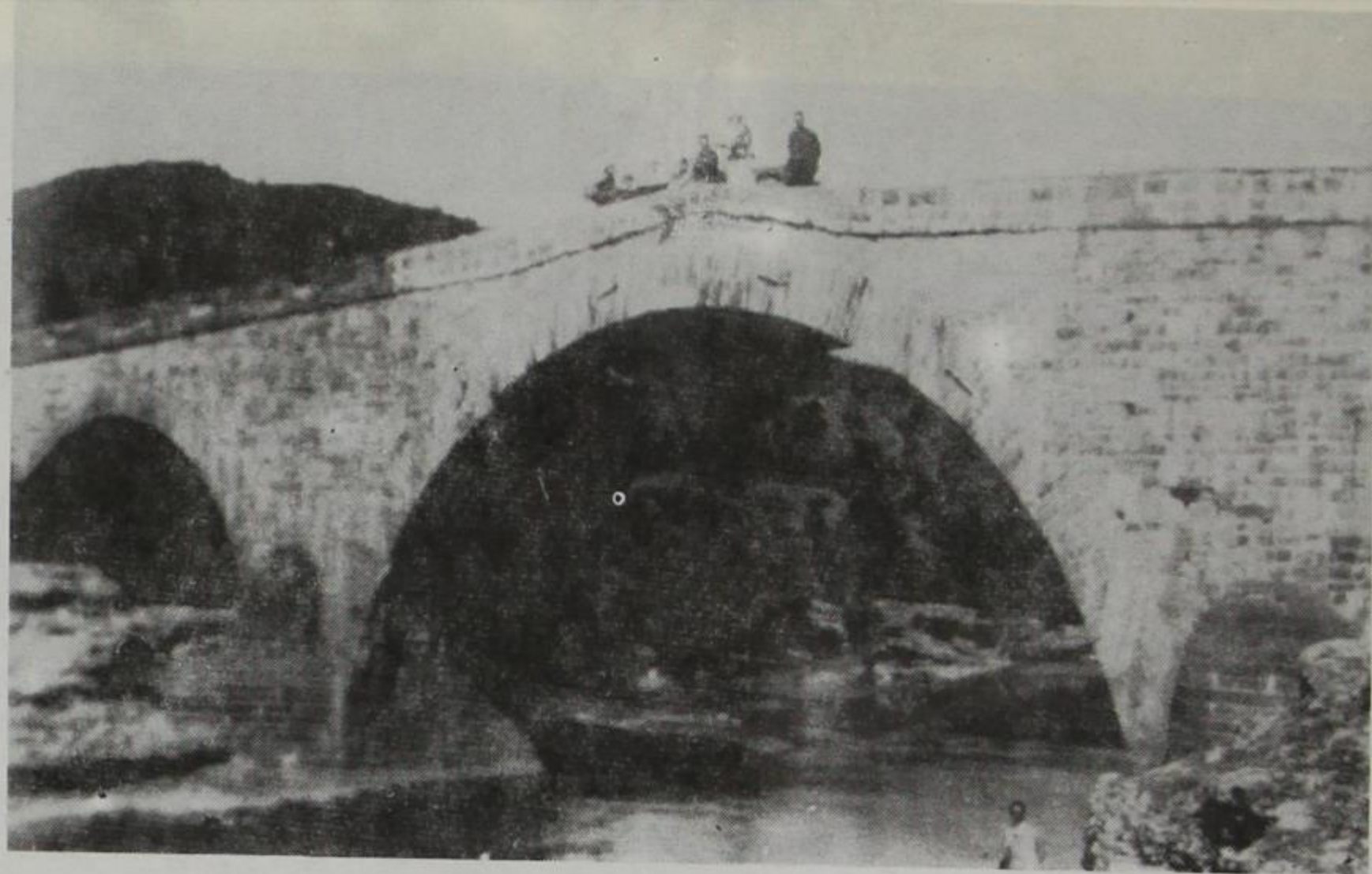
Το γεφύρι της Κόνιτσας

Είναι χτισμένο στο Νότιο άκρο της Κόνιτσας. «Συνδρομή των κατοίκων και επιστασία Δημητρίου Λιάμπεϋ ανηγέρθη (1823), κάτω της πόλεως Κόνιτσης ξύλινη γέφυρα επί του ποταμού Βοβούσης (Αώου). Παρασυρθείσα δ' αυτή (1833) υπό πλημμύρας επεσκευάσθη κοινή συνδρομή και επιστασία των «Β. Μάσσιου και Π. Σκουμπουρδή. Επειδή δε βραδύτερον κατέπεσεν, από ξυλίνη εγένετο (1870) δι' 120.000 γρ. λιθίνη. Συνήνεγκον δε οι εξής: Ιωάννης Λούλης γρ. 50.000, αδελφοί Βασίλειος και Αλκιβιάδης Ιωάν. Λιάμπεϋ γρ. 5.000, Αγγελική Παπάζογλου γρ. 2.000, Ιωάννης Δ. Λιάμπεϋ γρ. 1.300, Γεώργιος Κ. Ζωίδης 2.500 γρ. Μωχάμετ Μπέυς Σίσκος γρ. 2.500, αδελφοί Μπεκιάρη, γρ. 1.060 και

το υπόλοιπο ποσό άλλοι κάτοικοι Κόνιτσης (Ι. Λαμπρίδης)

Κατασκευάστηκε από Πυρσογιανίτες μαστόρους μ' επικεφαλής τον αρχιμάστορα Ζιώγα Φρόνζο. Το έργο προκάλεσε το θαυμασμό των Τούρκων, σπουδαγμένων σ' Ευρωπαϊκά πολυτεχνεία, μηχανικών κι αρχιτεκτόνων.

Σήμερα παρ' όλο το ασφυκτικό στρίμωγμα από τη σιδηροκατασκευή της καινούργιας γέφυρας και την αδιαφορία των «αρμοδίων» για τη συντήρησή της, η γέφυρα του Ζιώγα αντιστέκεται με πείσμα στη φθορά και στέκει περήφανα στο μασίδι της χαράδρας. Ως πότε όμως; Θ' αντέξει άραγε ως ότου φροντίσουν κάποιοι να τις επουλώσουν τις πληγές που της άνοιξαν οι άνθρωποι κι ο χρόνος; Ας ελπίσουμε...

Η παλιά γέφυρα στο Μπουραζάνι.

Χτίστηκε την ίδια, περίπου, εποχή με τις προηγούμενες. Καταστράφηκε τον Οκτώβρη του 1944 από τους Γερμανούς που έφευγαν προς την Αλβανία.

Σκίτσο Μεσογέφυρας

Η Μεσογέφυρα

Η γέφυρα αυτή ήταν χτισμένη λίγο πιο κάτω από το Μπουραζάνι και καταστράφηκε από τον Ελληνικό Στρατό, όταν εισέβαλαν στη χώρα μας οι ιταλικές δυνάμεις, το 1940.

Σήμερα σώζονται μερικά ερείπια.

Ο Ι. Λαμπρίδης (Αγαθοεργήματα Μέρος Β' σελ. 185) γράφει σχετικά: «...Η υπό την κώμην Οστανίτσα «Μεσογέφυρα» καλουμένη, ήν έκτισε (673) κατά παράδοσιν (;) ο αυτοκράτωρ Κωνσταντίνος ο Πωγωνάτος μεταξύ δυο βράχων συνάψας την παλαιάν και Νέαν Ήπειρον. Υπό ταύτην ακροσφαλή

και ετοιμορρόπου ήδη ούσαν και παρά του Αλή πασά ανακαινισθείσαν, διέρχεται ο Αώος, οι δ αυτήν διαβαίνοντες απέτιον μέχρι χθές και πρώην διόδια προς επισκευήν δήθεν ταύτης».

Σημείωση: Παρακαλούμε όποιο φίλο αναγνώστη έχει φωτογραφία της παλιάς αυτής γέφυρας, να μας τη στείλει να τη δημοσιεύσουμε στο περιοδικό μας. Με την ευκαιρία παρακαλούμε κάθε έναν, που έχει παλιές φωτογραφίες από την περιοχή μας, να μας τις στείλει για δημοσίευση. Δεσμευόμαστε να τις επιστρέψουμε και πάλι στους κατόχους τους.

Θέματα κτηνοτροφικού βίου

Άρμεγμα γάλατος αιγοπροβάτων και παρασκευή παραδοσιακής φέτας

Ιωάννη Β. Τσάγκα

Όλοι μας, άλλος περισσότερο κι άλλος λιγότερο, έχουμε τραφεί από μικρά παιδιά, και ιδιαίτερα, όσοι ζήσαμε τα παιδικά μας χρόνια και μεγαλώσαμε στα πονεμένα χωριά της επαρχίας Κονίτσης, με το ζυμωτό σταρένιο ψωμί, ψημένο στο φούρνο του σπιτιού μας και την φέτα το τυρί, που κι αυτό παρασκευάζεται στο σπίτι μας. Η τραχεία και σκληρή ζωή των κατοίκων των ορεινών χωριών της Επ. Κονίτσης ανάγκαζε τους ανθρώπους της να εργάζονται σκληρά για να εξασφαλίσουν το ψωμί και το τυρί στα παιδιά τους. Λίγοι, όμως που έτυχε να είμαστε ζυμωμένοι μ' αυτά τα χρώματα γνωρίζουμε τη διαδικασία παρασκευής της φέτας. Ένας ηλικιωμένος κτηνοτρόφος που «άσπρισε και γέρασε» κοντά στα ζωντανά, μου διηγήθηκε σχετικά τα εξής:

«Κάθε γκουκυριό» πέρα απ' τ' αλεύρι, του λάδ', του κρασί, τα φασούλια και τ' άλλα φαγουλάτα, έβαζ κι τ' φέτα τσ' χρονιάς στου «καδί». Του καλουκαιρ' που τα ζουντανά εχ'ν μπόλικο γάλα, π' λες Γιάνν', τα βοσκάζαμ απάν' στου Ταμπούρ', στον Αϊλιά ήτουν Κουσαρτσκό. Όλ' νύχτα ξημερώναμαν ορθοί απ' του ζλαπ. Αλλά τι να κάν'ς, Τα «σκασμένα» έπρεπε να βουσκήσουν για να κατεβάσ'ν γάλα. Το πρωί - πρωί, τα χουγιάζαμ' κι τα μαζεύαμ να τα πάμε στο μαντρί να τ' αρμέξουμι. Εκεί έρχονταν οι γυναίκες με κάνα πιδί απ' του χουριό και παρν' του γάλα. Τα μαντριά τ' αχάμ' κοντά στου χωριό, όσοι είχαμ λιγότερα σφαχτάρια για να προλαβαίνουμε ν' αρχόμαστε και στου χωριό. Οι γυναίκες μας βοήθαγαν τα βάρυναν να τ' αρμέξουμι.

Βάζουμι πρώτα τσ' γίδες κι μετά τα πρόβατα στου μαντρί. Οι γυναίκες με

τα παιδιά τα βάραγαν κι αράδιαζαν ένα ένα αυτά απ' τ' ρούγα. Τα τσακώναμαν ημείς κι τ' αρμέγαμ. Κατά τσ' 10 η ώρα έπριπι να τελειώσουμι. Του γάλα, όπως τ' αρμέγαμε έπιφτι στου καρδάρι. Του καρδάρ τούχαμε για μέτρου, όταν είμασταν παρέα μ' άλλους. Άμα αράδιαζαν όλα, απ' του καρδάρ' του γάλα του στράγγζαμ στα τενεκέδια και ύστερα του φορτώναμαν στα μπλάρια. Έπριπι να μη βαϊζν' στου φόρτωμα. Ταιριάζαμ καλά τσ' μεριές. Οι πιό παλιοί του πύτιαζαν ουτ' εκεί. Ημείς οι πιό νώτιρ' του φέρναμ στου σπίτι, στου χωριό να του πυτιάσουμι. Τα σφαχτά τα βεράγαμ στου στάλου, μετά απ' τ' αρμέγμα κι φεύγαμ για του χωριό.

Μόλις ερχόμασταν με τα μουλάρια στου σπίτι, ξεφορτώναμε τα τινεκέδια απ' τα ζώα και αμέσως, όπως ήταν ζεστό το γάλα απ' τον ήλιο τ' αδειάζαμε σ' ένα μεγάλο κακκάβι, αφού πέρναγε πάλι απ' το στραγγγοτάρι. Το κοιτούσαμ καλά να μη πάει, ούτε ένα μπάμπαλο, νάναι κάτασπρο. Μετά ρίχναμ δύο - τρεις χλιαριές πυτιά. Τη πυτιά αυτή την φτιάχναμ μόνοι μας. Όταν κόβαμε κάνα μικρό σφαχτό, βυζαχτάρι, να φάει η φαμπλιά κριάσ' κρατούσαμ το στομάχι απ' τα μπρουστούρα. Αυτό τα παίρναμε ρίχναμε μέσα του αλάτι και μ' ένα 'σκνι το κρεμούσαμ αρκετό καιρό να τ' «αβαρέσει αέρας και να στεγνώσει. Πυτιά τώρα κι αλάτ' γίνονταν ένα. Αυτό, όταν έρχονταν ο καιρός να το χρησιμοποιήσουμι το λιώναμε με νερό και το στράγγζαμ καλά. Το καθαρό υγρό το βάζαμ σε μια μποτίλα καθαρή. Μ' αυτό πυτιαζαμ το γάλα ημείς. Τώρα αγοράζ'ν όλοι του εμπορίου. Θέλει βλέπ'ς κι φασαρία. Μόλις έσφιγγε καλά το γάλα και πριν να το βάλομε στις τζαντίλες να στραγγίς' το τυρί το κόβαμ μ' ένα κλώστρ'. Ύστερα από το κόψιμο και το στράγγισμα μιας μέρας βάζαμ το τυρί στου καδί ή στον τενεκέ και το αλατίζαμ. Το τυρόγαλο που έπεφτι

απ' τσ' τζαντίλες, το βράζαμι κι βγάζα-
μι, τ' γκίζα (μυτζήθρα). Πολλοί έκαναν
γκιζόπτες, να φάει η φαμιλιά. Έτσι κά-
ναμι τ' φέτα και τη γκίζα».

Γλωσσάρι

αραδιάζω - αράδιασμα = Το πέρασμα
των αιγοπροβάτων από τη ρούγα (πόρ-
τα) του μαντριού με τη σειρά.

βαραίνω - βάρεμα = η άσκηση πίεσης
στα γιδοπρόβατα να περάσουν από την
πόρτα του μαντριού να τ' αρμέξουν.

ζλάπ - ζλάπι = άγρια ζώα, λύκος, αρ-
κοδα, αλεπού, τσακάλι. Όλα όσα μπο-
ρούν να κατασπαράξουν το κοπάδι των
αιγοπροβάτων «να κάνουν ζημιά»

μπάμπαλο = ακαθαρσία, σκουπίδι που
φαίνεται μέσα στο γάλα «μπαμπαλνά-
ει»

μπόλικος, η, ο = άφθονος, πολύς

μπροστούρα = κοιλιά του ζώου

σφαχτό-σφαχτάρια = ότι, σφάζεται από
τα αιγοπρόβατα για να φαγωθεί το κρέ-
ας του.

ταιριάζω = βάζω στα δύο μέρη του ζώου
το ίδιο βάρος, ισορροπώ

τζαντίλα = μάλλινο ύφασμα που χρησι-
μοποιείται για το σούρωμα της φέτας.

Παίρνει το σχήμα αναποδογυρισμένου
κώνου όταν φύγει το τυρόγαλα από το
τυρί.

φαγουλάτα = αυτά που μπορεί κανείς να
τα φάει.

χουγιάζω - γουγιαχτό = φωνάζω δυνα-
τά και από μακριά στα ζώα.

* Στο πενιχρό αυτό γλωσσάρι, η ε-
ξήγηση των λέξεων περιορίζεται στη
σημασία που έχουν πάρες αυτές στην
πλαγιά (Ζέρμα) - Κόνιτσας. Οι Ζερματι-
νοί κατ' εξοχήν γεωργοκτηνοτρόφοι πα-
λαιότερα στο επάγγελμα διασώζουν μέ-
χρι τις μέρες μας μια γεωργοκτηνοτρο-
φική ονοματολογία κι ένα γενικά ιδιότυ-
πο σύνολο λέξεων. Αυτό το γλωσσικό υ-
λικό είναι κατά την ταπεινή μας γνώμη
πολύτιμο και η διάσωσή του απαιτεί συ-
στηματική ενασχόληση και έρευνα σε
κάθε χωριό της επαρχίας και της πατρί-
δας μας. Είναι η παραδοσιακή γλωσσι-
κή μας κληρονομιά, το άνθισμα της
γλώσσας του λαού μας.

Ο Λάζαρος

Τα παιδιά (αγόρια) του χωριού στό-
λιζαν με λουλούδια ένα σταυρό και μια
εικόνα, έπαιρναν κι ένα καλάθι για τ'
αυγά που θα μάζευαν και πρωί πρωί, το
Σάββατο του Λαζάρου, έφερναν γύρω
τα σπίτια του χωριού τραγουδώντας το
παρακάτω τραγούδι.

Καλή μέρα σας, χρόνια πολλά σας,
ήρθε ο Λάζαρος, ήρθαν τα βάγια,
ήρθε των παθών η εβδομάδα.

Κοπιάσατε εις την εκκλησία
να ακούσετε χρυσά βιβλία.

Κλαίει η Μάρθα και η Μαρία

Λάζαρον τον αδελφόν των

και γλυκύν και γκαρδιακόν των.

Τρεις ημέρες τον θρηνούσαν

και τον μοιριολογούσαν.

Την ημέραν την τετάρτην

κίνησε ο Χριστός για να 'ρθει.

Βγήκε η Μάρθα και η Μαρία

και μεγάλη συντροφία.

- Αν ήσουν εδώ Χριστέ μας

δε θα πέθνησκε ο αδερφός μας

και ο φίλος ο δικός σας

πλην κι εγώ τώρα πιστεύω

ότι δύνασαι αν θελήσεις

και νεκρούς να αναστήσεις.

- Λέγε, πίστευε Μαρία

άγομεν εις τα μνημεία.

Και τον παίρνουν και οι δυο

και τον παν εις το μνημείο.

Τότε ο Χριστός δακρύζει

και τον 'Αδη φοβερίζει.

- 'Αδη Τάρταρε και Χάρε

Λάζαρο θα σου τον πάρω

έβγα έξω Λάζαρέ μου,

φίλε και αγαπητέ μου.

Και ευθύς από τον 'Αδη

Λάζαρος απελυτρώθη

κι αναστήθη κι εσηκώθη,

ζωντανός σαβανωμένος

και με το κερί ζωμένος.

Τότε η Μάρθα κι η Μαρία

κι η μεγάλη συντροφία

Μαθητές και Αποστόλοι

τότε ανταμώναν όλοι.

Δόξα τω θεώ φωνάζουν
και το Λάζαρο ξετάζουν.
- Λάζαρε πες μας τι είδες
εις τον Άδη που επήγες.
- Είδα φόβους, είδα τρόμους,
είδα βάσανα και πόνους.
Δώστε μου νερό λιγάκι,
να ξεπλύνω το φαρμάκι
της καρδιάς μου, των χειλέων
και μη με ρωτάτε πλέον.
Του χρόνου πάλι να ῥθουμε
μ' υγεία να σας βρούμε,
στα σπίτια σας χαρούμενοι
πάλι να τραγουδούμε.

Για την κυρά

Κυρά Αργυρή, κυρά Χρυσή
κυρά Μαλαματένια,
βγάλε τα αργυρά κλειδιά
κι άνοιξε τις κασέλες,
δώσ' μας δυο τρία αυγά
και ό,τι άλλο θέλεις.

(Αν η κυρά είχε ανύπαντρο κορίτσι)

Εδώ έχουν κόρην έμορφη
ξανθή και μαυρομάτα,
την τάζουν για το βασιλιά
την τάζουν για το Ρήγα.
Δε θέλει γιό του βασιλιά
δε θέλει και το Ρήγα,
μον' θέλει τ' αρχοντόπουλο
με τις πολλές χιλιάδες,
που κοσκινίζει το φλουρί
και πέφτει το λαγάρι
και τ' αποκοσκινίσματα
τα δένει στο μαντίλι
και το μαντίλι στο σπαθί
και το σπαθί στη ζώση·
η ζώση απάνω στ' άλογο
και τ' άλογο στους κάμπους.
Διψούν οι κάμποι για νερό
και τα βουνά για χιόνι,
διψάει κι ένα αγριομέλισσο
για έμορφο λουλούδι.

(Αν η κυρά είχε ανύπαντρο αγόρι)

Διψάει και τ' αρχοντόπουλο
για μιαν έμορφη κοπέλλα.
πήγε και την καρτέρεσε
σ' ένα στενό σοκάκι.
- Καλή σου μέρα κόρη μου
- Καλώς το παλικάρι.
- Κόρη μ' εγώ σε αγαπώ,
γυναίκα να σε κάνω.

Το παραπάνω τραγούδι το ῥγραφα
όπως μου το είπε ο μπαρμπα Σπύρος
Τσιλίφης, ετών 88, από την Τράπεζα
Κόνιτσας την 19/5/87

Σ. Τουφίδης

Το βιβλίο

Κυκλοφόρησε το Β' τεύχος του Α'
τόμου, του βιβλίου «Η ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ
ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ» από τον Αναστ. Ευθυ-
μίου. Διατίθεται από το συγγραφέα
στην τιμή των 800 δρχ. Ζαλοκώστα Ι.
Γιάννινα τηλ. (37044)

- Ο γνωστός από το βιβλίο του «ΤΑ Η-
ΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΓΕΦΥΡΙΑ» Σπυρ. Μαν-
τάς τύπωσε σε μεγάλο σχήμα και χαρτί
πολυτελείας το βιβλίο «ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΚΙ
Ο ΗΠΕΙΡΩΤΗΣ» Πωλείται σε κεντρικά
βιβλιοπωλεία των πόλεων και από το
συγγραφέα. τηλ. 8827460.
- Σε βελτιωμένη επανέκδοση τυπώθηκε
το βιβλίο του Σωτ. Τουφίδη «ΤΟ ΧΡΟΝΙ-
ΚΟ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ» (Αντιστασια-
κό). Διατίθεται σε κεντρικά βιβλιοπω-
λεία των Ιωαννίνων και από το συγγρα-
φέα στην τιμή των 400 δρχ. Τηλ. 0655 -
22464.
- Με φωτογραφίες έγχρωμες από την
Κόνιτσα και την περιοχή της, εκδόθηκε
άλμπουμ τουριστικό από τους Γ. Βαγε-
νά και Π. Μουρεχίδη. Διάθεση από
τους ίδιους. Τηλ. 23180.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

«ΠΕΠΛΑ ΑΙΜΑΤΟΣ» ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΩΤΟΥ

Η καθυστερημένη παρουσίαση απέ τις στήλες τρου περιοδικού της νέας ποιητικής συλλογής του φίλου Αποστόλη Ζώτου, με τον χαρακτηριστικό τίτλο «ΠΕΠΛΑ ΑΙΜΑΤΟΣ» δεν οφείλεται σε αδιαφορία ή υποτίμηση, αλλά σε φόβο μήπως οι όποιες σκέψεις προδώσουν τελικά την ποίηση. Χωρίς το προσδιοριστικό «κριτική» η παρουσίαση αυτή δε διεκδικεί τίποτε περισσότερο πέρα από τον τίτλο και την τιμή μιας απλής ενημέρωσης.

Η νέα ποιητική συλλογή, το ίδιο καλαίσθητη σε εμφάνιση με την πρώτη, που κυκλοφόρησε πριν τρία χρόνια με τον τίτλο «ΧΩΜΑΤΑ ΠΟΙΗΤΩΝ» χωρίζεται σε δυο μέρη με 18 και 13 ποιήματα αντίστοιχα, που όμως δε διαφοροποιούνται ως προς το περιεχόμενο ή τον τοποχρονικό προσδιορισμό. Τα διαχωρίζει ίσως ο χρόνος που γράφτηκαν.

Τα ποιήματα είναι γραμμένα σε ελεύθερο στίχο και η γλωσσική τους επένδυση απλή, πλην όμως οι λέξεις, αν και καθημερινές, κλείνουν ένα περιεχόμενο πολυσήμαντο και ασφαλώς δυσπρόσιτο στον ανεξοικείωτο με τη σουρεαλιστική ποίηση αναγνώστη. Επιπλέον λείπει η στίξη, η οποία, όπως είχαμε σημειώσει και στην παρουσίαση της πρώτης συλλογής, στο βαθμό που επιτρέπει προσωπικούς συνειρμούς και νοηματικές προεκτάσεις, όσο κι αν προβληματίζει αρχικά, τελικά αξιολογείται θετικά. Σε μεγάλο βαθμό άλλωστε τη στίξη αναπληρώνει η χρήση του κεφαλαίου γράμματος που σχεδόν πάντα εισάγει στενότερα ή ευρύτερα νοηματικά σύνολα - προτάσεις.

Μια πρώτη ματιά δίνει την εντύπωση πως τα ποιήματα της δεύτερης συλλογής έχουν ένα χαρακτήρα προσωπικό χωρίς ευρύτερους προβληματισμούς

και προεκτάσεις. Τι είναι όμως, προσωπικό και τι μη προσωπικό; Ασφαλώς δεν μπορεί να αρνηθεί κανείς τις κοινωνικές διαστάσεις μιας προσωπικά βιωμένης και εκφρασμένης κατάστασης αγάπης ή μίσους, λύπης ή χαράς, αισιοδοξίας ή απαισιοδοξίας. Το παράλογο, που παντού επισημαίνεται, και το αδιέξοδο με αιχμή το νεκρό ποιητή και το θάνατο, μας δίνει ανάγλυφη την εικόνα της κοινωνίας που ζούμε, των προβλημάτων που μας απασχολούν και των οραμάτων μας.

Αισιοδοξία και απαισιοδοξία· δυο συμπληγάδες με τη ζωή να σέρνεται ανάμεσά τους σα φίδι, μια ατενίζοντας ψηλά και μια το βάραθρο που κάθε λίγο ξανοίγεται αδηφαγο. «Αίμα και φως στην παλάμη σου», όπως χαρακτηριστικά αποδίδεται στο 6ο ποίημα: «ΚΑΠΝΟΣ»

Σε στιγμές απόγνωσης, όταν οι «μαύροι πετεινοί» πίνουν όλο το μελάνι, ο ποιητής νεκρός - «έσκαψαν με μανία το χώμα και ξημερώματα δεν ξαναάλλησαν πια» (σελ. 31) - αφήνεται να τρων τα χέρια του μαύρα κοράκια «με άσπρη τρυφερότητα» ίσως γιατί οι μνήμες και οι προσδοκίες, όσο πικρές και σκληρές κι αν είναι, μοιάζουν κάποτε παρηγορητρες.

Είναι στιγμές που ο δημιουργός, χωρίς πνοή - νεκρός - βυθίζεται στην ιστορία του και ξανασμίγει με ό,τι βαθιά τον σημάδεψε. Η κατάσταση όμως αυτή της εντρύφησης δεν μπορεί να διαρκέσει. Ανυπόμονος, γιατί η φλόγα της ψυχής του αγωνίζεται να βρει διέξοδο, μα και σκεφτικός για ό,τι θα επακολουθήσει, καρτερεί «τα χαράματα και το ξαφνικό αίμα των πουλιών», ανεβαίνοντας «τη νύχτα τον πόθο». Ο πόθος κρυμμένος και θρεμμένος από το ανερμήνευτο ασυνείδητο μόνο μέσα στη νύχτα, που ανοίγει θύρες μυστικές, σαρκώνεται και καταχτιέται, όπως ψηλή βουνοκορφή, με αργή ανάβαση. Ο ποιη-

τής, που κτίζει τ' όνειρο και περιμένει, ποτέ δε μένει στην απόγνωση. Τα όνειρα ξεθάβονται για να κρατήσουν τη δάδα της ελπίδας αναμμένη.

Κάπου μακριά ή ψηλά ο ουρανός με τα ανεξερεύνητα βάθη του δίνει χλωμές ελπίδες κάποια νομίσματα: «ουρανός μουσικός με χιλιάδες νομίσματα» (σελις 14).

Εκεί που «ο πένθιμος ουρανός» και «κατεβασιές νερού» κλείνουν τον ορίζοντα κι αρχίζεις να βυθίζεσαι, ένα χέρι σε τραβάει σε ξάγναντο, όπου ανθίζουν «στήθια και νερά», όπως στα όνειρα.

Τα περισσότερα ποιήματα μοιάζουν να είναι καταγραφή ονείρων και στο βαθμό που τα όνειρα φέρνουν στην επιφάνεια καταχωνιασμένες μνήμες και επιθυμίες με εικόνες ακατάληπτες πολλές φορές, θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς πως η εικονοπλασία είναι χαρακτηριστικό γνώρισμά τους.

Επίσης κάτι που είχε σημειωθεί και για την πρώτη συλλογή, η Κόνιτσα, σαν φυσικό και ανθρώπινο, κοινωνικό περιβάλλον σαν ένας κόσμος που κινδυνεύει να χαθεί κάτω από το βάρος των μεγάλων «απάνθρωπων» πόλεων, των πιεστικών σύγχρονων προβλημάτων και των διαψευσμένων ελπίδων, αποτελεί χώρο συνεχούς αναφοράς και πηγή έμπνευσης.

«Το μεθυσμένο σπίτι», που προβάλλει με χίλιες μορφές σ' εναλλασσόμενα σκηνικά, έχει για φόντο τα «σμιχτά βουνά» που υποδηλώνουν τη συνέχεια της κλωστής, μέρος της οποίας είμαστε και εμείς. Το μεθυσμένο σπίτι ένας κόσμος ολόκληρος που γεννήθηκε, ονειρεύτηκε, ερωτεύτηκε και μόχθησε, χάθηκε ίσως, ξαναζει στον τρυγμό της ξύλινης σκάλας, σαν μια τύψη γι' αυτά που αφέθηκαν να μείνουν παρελθόν.

Λέξεις, φράσεις ή ολόκληρες προτάσεις σκιαγραφούν σε πολλά ποιήματα θηλυκές φιγούρες, που άλλες φορές

είναι η μητέρα, άλλοτε άλλες, αγαπημένες γυναικείες μορφές. Αυτές οι μορφές, αυτά τα πρόσωπα, μαζί με τη θύμηση του πατέρα και το θάνατο, τον οποίο συναντάς κάθε τόσο, σηματοδοτούν βαθιά την ποίηση του Α.Ζ., που στις δύσκολες στιγμές, τότε που γκρίζα σύννεφα σκεπάζουν τον ουρανό και κυριαρχούν οι κλειστοί ορίζοντες, στρέφεται στις μικρές χαρές. Αλλά κι αυτές, σαν τα παιχνίδια των παιδιών, δεν οδηγούν πιο πέρα από το σήμερα, από το εφήμερο: «Βλέπω τις μέρες μου στην όψη του γκρεμού παίζω με τα νομίσματα και τα πουλιά» (σελ. 53)

Ιδιαίτερα τρυφερή, μα και οδυνηρή είναι η σχέση του ποιητή με τα ριζωμένα λόγια: τα βουνά, που υψώνονται γύρω από την Κόνιτσα. Κι όταν ακόμη βλέπει «'Αλογα πένθιμα με μαύρες πέτρες για βοσκή», μιλάει για «σελήνες, τρυφερά βουνά νερά της Τύμφης». Η Τύμψη, τα νερά, τα γύρω βουνά, κρατούν μέσα και πάνω τους ζωντανό το παρελθόν, αγέραστες τις μνήμες, με μιαν ελπίδα διάσωσης αμυδρή. Ίσως γι' αυτό και η αναφορά στον έρωτα, που δε λείπει, εντοπίζεται σε λευκή κηλίδα σε μαύρο φόντο. Ο χρόνος που κυλάει γίνεται βρόχος του και αυτό που μένει είναι η ανάμνηση ενός έρωτα απολιθωμένου:

«Θα φοράω το σταυρωτό μου κουστούμι και τη γραβάτα που μου χάρισες σαν ήμουν παιδί

*- ένα πένθος του παρελθόντος
όμως εσύ θα είσαι πάντα γυμνή
με τη λεπτή χρυσή αλυσίδα στη μέση σου
και τα φιλιά των αητών στους
μαστούς..»*

Μια άλλη σημαντική παρατήρηση που έχει να κάνει με το παράδοξο και το παράλογο στην καθημερινή μας ζωή και τις κοινωνικές μας σχέσεις, αφορά στη χρήση λέξεων σχετικών με τα χρώματα. Τα χρώματα παίζουν ένα ρόλο

ξεχωριστό απ' αυτόν που έχουμε συνηθίσει. Δεν αποτυπώνουν το συμβατό, ό,τι θεωρείται ταιριαστό, αλλά αποκαλύπτουν μια βαθύτερη νοηματική σχέση με τα προσδιοριζόμενα. Έτσι διαβάζουμε για πράσινο αίμα, μαύρο τριαντάφυλλο, μαύρα βολόνια κ.α.

Ασφαλώς όσα σημειώσαμε μέχρι εδώ δεν εξαντλούν ούτε το περιεχόμενο ούτε τη μορφή της νέας ποιητικής δημιουργίας του Α.Ζ. Στον απαιτητικό αναγνώστη, στον καθένα, θα συνιστούσαμε να μην αρκεστεί σ' αυτά, αλλά να ανατρέξει στην πηγή.

Στη συνέχεια και πέρα από τους σκόρπιους στίχους, στους οποίους έχουμε αναφερθεί, παραθέτουμε ένα μικρό δείγμα από τα «ΠΕΠΛΑ ΑΙΜΑΤΟΣ»:

ΚΑΠΝΟΣ (από το 1ο μέρος)

Τα φεγγάρι όλη τη νύχτα έσφαζε τα πουλιά

Άνοιγαν λουλούδια στον ουρανό

Αίμα και φως στην παλάμη σου

την αυγή το στήθος σου φάνταζε κόκκινο σαν τριαντάφυλλο

Μουσικές τα τεφρά σου μαλλιά

είδωλα της σελήνης

κι ο ποταμός σου έλεγε

Μη φοβάσαι

Ο καπνός και τα ελάφια που έκαψες

Θα σου χαρίσουν το θάνατο

ΑΝΘΙΖΑΝ ΣΤΗΘΙΑ ΚΑΙ ΝΕΡΑ

(από το 2ο μέρος)

Τώρα σωπαίνω

Δεν πρόφτασα τους κήπους να σε βρω
Νερά του φεγγαριού πλημμύρισαν τ' αραποσίτια

Έκαιγες τα μαλλιά σου σ' ανοιχτά παράθυρα

Μύριζαν ανεμώνες του νερού κι Απρίλη

Το χέρι σου έφεγγε στον ουρανό
άστρο παλιό

όλο γαρίφαλο και πίκρα

Ασπροφορούσες κι έπλεες ξέπλεκη μες
στο αίμα

Πένθιμος ουρανός κατεβασιές νερού

και βλέπω γύρω ν' αναθρώσκων χόρτα
μυστικά

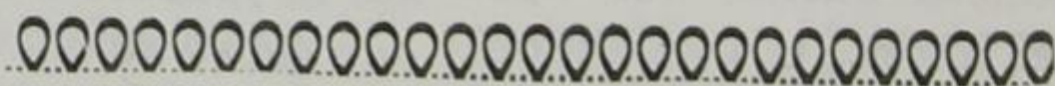
και μαύρα άλογα

με μουσικές και απειλές αφρών στο στόμα

Ύστερα ως τα ξημερώματα

άνθιζαν στήθια και νερά

Ι.Τ.

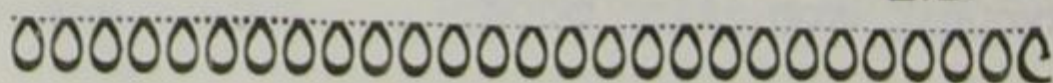

Παρακαλούμε όσους μας στέλνουν εργασίες για δημοσίευση, αν είναι δυνατόν να τις δακτυλογραφούν, αν όχι να είναι καθαρογραμμένες και μόνο από τη μια μεριά της κόλας.

Αυτό διευκολύνει κι εμάς και το τυπογραφείο. Σε αντίθετη περίπτωση ή δε θα δημοσιεύονται ή θ' αργούν πάρα πολύ να δημοσιευτούν.

Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Σ.Ε.

Αλφαριθμητισμός και Λαϊκή Επιμόρφωση

Ο αλφαριθμητισμός ενηλίκων και η συμπλήρωση της βασικής παιδείας είναι τα αντικείμενα τμήματος αλφαριθμητισμού της Λαϊκής Επιμόρφωσης.

Σύμφωνα με τον ορισμό της UNESCO, όπως διαμορφώθηκε στη Γενική Συνδιάσκεψη το 1978, «αναλφάβητος είναι αυτός που δεν έχει αποκτήσει τις αναγκαίες γνώσεις και ικανότητες για την άσκηση όλων των δραστηριοτήτων για τις οποίες η γνώση της ανάγνωσης, της γραφής και της αριθμητικής είναι απαραίτητες, ώστε να μπορεί ν' αναλάβει με αποτελεσματικότητα ένα ρόλο μέσα στην ομάδα και στην κοινότητά του και να συμμετέχει ενεργά στη ζωή της χώρα του».

Αναλφάβητισμός δεν σημαίνει μόνο τη μη συμμετοχή στη σχολική εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και τη μη συμμετοχή σε κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές και πολιτικές διαδικασίες που απαιτούν τη γνώση της γραφής, της ανάγνωσης και της αριθμητικής. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί, πως η απόκτηση αυτών των γνώσεων δε θεωρείται αυτονόητη και δεδομένη με την τυπική αποφοίτηση από το σχολείο και μάλιστα πριν από αρκετά χρόνια.

Με αυτή την έννοια διακρίνουμε δυο κατηγορίες αναλφάβητων:

α. τους οργανικά **αναλφάβητους**, εκείνους δηλαδή που δε διδάχτηκαν ποτέ **γραφή** και **ανάγνωση** και

β. τους λειτουργικά αναλφάβητους, εκείνους δηλαδή που 1) διδάχτηκαν κάποτε γραφή και ανάγνωση αλλά στη συνέχεια δεν καλλιέργησαν ούτε χρησιμοποίησαν τις γνώσεις που απέκτησαν με αποτέλεσμα αυτές ν' ατονήσουν και ν' αδρανοποιηθούν και 2) δεν έχουν-έστω και αν αποφοίτησαν τυπικά από το δημοτικό - τις στοιχειώδεις γνώσεις που θα έπρεπε να έχουν, γιατί φοίτησαν είτε

σε ολιγοθέσια δημοτικά ή σε σχολεία υποβαθμισμένων περιοχών.

Οι λειτουργικά αναλφάβητοι, έστω και αν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση, δεν μπορούν να διαβάσουν κριτικά και να κατανοήσουν μια απλή έκθεση κοινών γεγονότων - θεμάτων.

Σήμερα, ο ένας στους τρεις ανθρώπους του πλανήτη μας είναι αναλφάβητος. Στην Ελλάδα το ποσοστό αναλφάβητισμού είναι 23, 2% και αν έλθουμε στην Επαρχία Κόνιτσας φοβάμαι ότι το ποσοστό είναι αρκετά μεγαλύτερο.

Ο αναλφάβητισμός σαν κοινωνικό πρόβλημα είναι αποτέλεσμα πολλών παραγόντων: πολιτικών, κοινωνικών, ιστορικών, οικονομικών και βέβαια εκπαιδευτικών που έδρασαν και δρουν στην Ελληνική πραγματικότητα, μ' αποτέλεσμα τη διόγκωση και διαιώνιση του φαινομένου. Η ανάλυση όμως των αιτιών θα μας οδηγούσε μακριά από το θέμα μας.

Όμως, ο λειτουργικός αναλφάβητισμός και σε περιορισμένη κλίμακα και ο οργανικός, αναπαράγεται συνεχώς και ίσως από κοινωνική άποψη ο καλυμμένος - λειτουργικός αναλφάβητισμός να είναι περισσότερο αλλοτριωτικός από τον φανερό - οργανικό.

Το 1/4 του πληθυσμού είναι παγιδευμένο στην άγνοια, στερημένο, αναγκασμένο να είναι αμέτοχο, παθητικό, παραιτημένο, τυλιγμένο στην «κουλτούρα της σιωπής» απληροφόρητο για βασικά θέματα, περιθωριοποιημένοι, κοινωνικά στιγματισμένοι, με αδυναμία να εκφραστεί. Και πιστεύω πως σήμερα με τα τεράστια άλματα των επιστημών και της τεχνολογίας οι παραπάνω αδυναμίες αγγίζουν επικίνδυνα όρια.

Ωστόσο, ο ενήλικος αναλφάβητος είναι ενταγμένος στην παραγωγική διαδικασία, έχει οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις, καθορίζεται από αξίες η-

θικές, πολιτιστικές, θρησκευτικές, πολιτικές. Ακόμη, έχει εμπειρίες και βιώματα, έχει αποκτήσει τρόπους και τύπους συμπεριφοράς. Όλα αυτά, μαζί με το γεγονός της ανελαστικότητας και της βραδύτητας στο ρυθμό εκμάθησης, που η ηλικία επιφέρει, συνθέτουν τα χαρακτηριστικά του, τα οποία πρέπει να εξετάζει, να συνυπολογίζει και να συνεκτιμά η επιμορφωτική διαδικασία, προκειμένου να έχει θετικά αποτελέσματα².

Η Βασική Παιδεία και οι στόχοι της.

Με τον όρο Βασική Παιδεία εννοούμε τη συμπλήρωση ή την εμπέδωση γνώσεων, από την ύλη του δημοτικού και του γυμνασίου στους λειτουργικά αναλφάβητους.

Από τη Λ.Ε. επιδιώκεται:

- α. να καλυφθούν κάποιοι βασικοί γνωστικοί στόχοι που θα τους βοηθήσουν σε μια ρεαλιστική ένταξη και σε μια δημιουργική δράση στο περιβάλλον τους.
- β. να λειτουργήσει η κρίση, η παρατήρηση, ο επαγωγικός και παραγωγικός συλλογισμός ώστε να ενεργοποιηθούν στοιχειωδώς προς μια κριτική θεώρηση των πραγμάτων.
- γ. να αποκτήσουν το εργαλείο, τη μέθοδο της μάθησης, ώστε να οργανώσουν τις αποκτημένες εμπειρικές τους γνώσεις και να αναζητούν νέες πηγές γνώσης.
- δ. να βοηθούν ψυχολογικά, να τονωθούν κοινωνικά να πάψουν να αισθάνονται αγράμματοι, το «απελέκητο ξύλο» της λαϊκής μας θυμοσοφίας. Να αποενοχοποιηθούν από αυτό το κοινωνικό στίγμα, μιας και δεν είναι, στο μεγαλύτερο ποσοστό, οι μοναδικοί υπεύθυνοι.

Το υλικό της Βασικής παιδείας που χρησιμοποιεί η Λ.Ε. έχει να κάνει με:

1. Νεοελληνική γλώσσα, 2. Ανάλυση θεμάτων επικαιρότητας και κοινωνικού προβληματισμού σε συνάρτηση με τον εμπλουτισμό του γλωσσικού της κώδικα, 3. Μαθηματικά, 4. Φυσικές Επιστήμες, 5. Ιστορία.

Για τη μέθοδο που χρησιμοποιείται έγινε η απαραίτητη έρευνα που σαν κατακλείδα έχει να μας πει ότι:

1. Η επιμόρφωση των ξηνλίκων οφείλει να λαμβάνει υπόψη τα βιώματα, τους τρόπους σκέψης, τις συνήθειες και τις εμπειρίες τους καθώς και να συναρθρώνεται με την καθημερινή πρακτική τους.

2. Ο επιμορφωνόμενος έχει ανάγκη επιμόρφωσης αλλά όχι ξεκαθαρισμένες και συνειδητοποιημένες ανάγκες. Η έκφραση των αναγκών προϋποθέτει μια πίστωση χρόνου (διαπραγμάτευση αναγκών).

3. Με δεδομένη την όσο το δυνατόν - ομοιογένεια του τμήματος (ως προς τις γνώσεις, την ηλικία, τις ασχολίες, την κοινωνική προέλευση κ.λ.π.) που θα πρέπει να εξασφαλιστεί με κάποια δοκιμασία επιλογής, η επιμορφωτική πράξη:

α. αποφεύγει θεωρητικές και αφηρημένες έννοιες

β. δεν θεωρεί τίποτα αυτονόητο

γ. προχωράει από το γνωστό στο άγνωστο και από το συγκεκριμένο στο αφηρημένο

δ. αποφεύγει κανόνες, ορισμούς, ορολογίες, έστω σε βάρος της επιστημονικότητας.

ε. επιδιώκει να κατανοηθεί το διαπραγματευόμενο θέμα και να μάθει ο επιμορφωνόμενος «πώς να μαθαίνει».

1. Αν και φαίνονται, στην πραγματικότητα οι άνθρωποι αυτοί δεν είναι περιθωριακοί. Δεν βρίσκονται στο περιθώριο της δομής, αλλά είναι καταπιεσμένοι στο εσωτερικό της.

2. «Ο άνθρωπος δεν γεννιέται άνθρωπος: αυτό το ξέρουν σήμερα και η φυσιολογία και η ψυχο-

λογία. Μεγάλο μέρος αυτού που κάνει άνθρωπο τον άνθρωπο, μορφώνεται στη διάρκεια της ζωής του, μάλιστα στη διάρκεια της τόσο μακράς μαθητείας του για να γίνει ο εαυτός του, στον οποίο συσσωρεύονται αισθήματα, εμπειρίες και ιδέες, σφυρηλατούνται ικανότητες, οικοδομούνται βιολογικές - νευρικές και μυϊκές - δομές, μη δεδομένες A PRIORI από τη φύση, αλλά καρπός της άσκησης που αναπτύσσεται στην κοινωνική συναναστροφή, χάρη στην οποία ο άνθρωπος φτάνει να εκτελεί τόσο «ανθρώπινες» όσο και «αφύσικες», όπως η ομιλία, ή η εργασία, σύμφωνα μ' ένα σχέδιο και ένα σκοπό».

ΜΑΡΙΟ ΜΑΝΑΚΟΡΝΤΑ

Για μια σύγχρονη παιδαγωγική»

Το παραπάνω κείμενο είναι από έγγραφο της Λ.Ε.

Ο Υπεύθυνος του Κέντρου Λ.Ε.
Κόνιτσας

Κυρίτσης Βαγγέλης

Των φευγαλέων στιγμών...

Των βιωμάτων τα σάρκινα ομοιώματα καθώς αυτά ηχούν με κύμβαλα αλαλάζοντα, στον ορίζοντα των ορίων της ύπαρξης.

Των ονείρων τα σκεύη που περιέχουν εικόνες και χρώματα σ' αποσύνθεση.

Των σκέψεων τα απέραντα δάση με τους παρθένους βιοτόπους της αμφισβήτησης.

Των έργων τα συντρίμια, που αποπνίγουν την τραγικότητα του όντος, στην αδιάκοπη προσπάθεια για επιβεβαίωση.

Μα πιο πολύ των στιγμών των λεπτών του χρόνου όταν βουλιάζεις με μιας στο κενό του ψυχισμού σου και όταν αναδύεσαι την άλλη στον κόσμο του σύμπαντος.

Των φευγαλέων στιγμών τα οράματα που σημαίνουν απροσδιόριστα το μηδέν και το άπειρο...

Αντωνία Κολιού

ΣΧΟΛΙΑ.

• Το περιοδικό και παλαιά είχε σχολιάσει το γεγονός πως οι επαρχίες Κονίτσης και Ζαγορίου που γειτονεύουν στη Λάκκα - Αώου δεν έχουν οδική μεταξύ τους σύνδεση, μολονότι στον Αώο απο το 1960 υπάρχει γέφυρα για αυτοκίνητα. Η κοινότητα Παλαιοσελίου αυτή την στιγμή μετά απο συντονισμένες προσπάθειες κατασκευάζει αγροτικό δρόμο ο οποίος πιστεύεται πως φέτος θα φθάσει στον ποταμό Αώο. Το ίδιο φημολογείται πως θα πράξουν και οι απέναντι Βρυσοχωρίτες. Τυπικά θα υπάρχει επικοινωνία με αυτοκίνητο αλλά είναι γνωστό πως οι αγροτικοί δρόμοι υστερούν σε προδιαγραφές επαρχιακού οδικού δικτύου. Παράλληλα ο δρόμος αυτός θεωρείται έργο τουριστικής υποδομής και πολλαπλά ωφέλιμος για τα χωριά της Λάκκας - Αώου που δικαιολογεί την ένταξή του σε πρόγραμμα επαρχιακής οδού. Ο κ. νομαρχιακός σύμβουλος Κονίτσης δεν πρέπει να πάψει να επισημαίνει στο νομαρχιακό συμβούλιο την αναγκαιότητα εκτέλεσης αυτού του έργου.

• Την στιγμή αυτή που γράφεται το μικρό αυτό σχόλιο, το ΚΤΕΛ δεν έχει θέσει ακόμη σε λειτουργία, το δρομολόγιο του Σαββάτου προς τα χωριά της Λάκκας Αώου, το οποίο εδώ και πολλούς μήνες έχει καταργήσει εντελώς αναιτιολόγητα.

Πολλοί κάτοικοι της Λάκκας Αώου που εργάζονται στα Γιάννενα και στην Κόνιτσα αδυνατούν να επισκεφθούν τις οικογένειές τους το Σαββατοκύριακο, και είναι γεγονός πως οι άνθρωποι αυτοί με την παρουσία τους δίνουν λίγη ζωντάνια στα ξεχασμένα μας χωριά.

• Είναι σε όλους γνωστό πως το Δίστρατο είναι το μεγάλο θα λέγαμε, και το πλέον ζωντανό χωριό της επαρχίας Κόνιτσης. Τη στιγμή αυτή τα περισσότερα χωριά της επαρχίας μας προοδευτικά φθίνουν και με τα σημερινά δεδομένα μέσα σε μια το πολύ δεκαπενταετία θα εκπέσουν στην κατηγορία των παραθεριστικών οικισμών για τους νεφρόπληκτους Αθηναίους συμπατριώτες μας. Αυτό θα αποτελέσει πλήγμα για την ίδια την Κόνιτσα που στερημένη από ζωτικό χώρο, όπως αυτόν τον εκφράζει έστω και η ύστερη ικμάδα των χωριών της, θα μετατραπεί σε δορυφόρο του ήδη υπερδιογκωμένου αστικού κέντρου της πόλης των Ιωαννίνων. Το Δίστρατο εν τούτοις, παρά το γεγονός ότι είναι απομακρυσμένο τόσο από την Κόνιτσα αλλά και τον χειμώνα η επικοινωνία του με τα Γρεβενά είναι εντελώς αδύνατη, δεν εμφανίζει την ίδια πτωτική πορεία άλλων χωριών σε ανθρώπινο δυναμικό. Πληροφοριακά σημειώνουμε πως ο δασικός συνεταιρισμός του Διστράτου αριθμεί υπέρ τα εκατό μέλη, πράγμα το οποίο σημαίνει πως όσα λήμματα δασικά και να παραχωρηθούν, λαμβάνοντας πάντα υπ' όψη και τις παραχωρήσεις σε άλλους συνεταιρισμούς, πάλι θα αποδειχθούν πολύ λίγα. Λοιπόν το σχόλιο για το Δίστρατο τι θέλει να επισημάνει. Μα είναι απλό. Μια δημόσια διοίκηση που διαθέτει λίγη φαντασία και τους ανάλογους μηχανισμούς θα άρπαζε την ευκαιρία που λέγεται Δίστρατο, άνθρωποι εργατικοί και αποφασισμένοι να μείνουν στο τόπο τους, και θα το μετέτρεπε σε μοντέλο ανάκαμψης της ορεινής υπαίθρου. Είναι θλιβερό άνεργοι επιστήμονες να επιδοτούνται από τον ΟΑΕΔ και να μην χρησιμοποιείται η επιστημονική τους γνώση προς όφελος του κοινωνικού συνόλου Είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς πως το σχετικό και όχι το απόλυτο ξαναζωντάνεμα της υ-

παίθρου είναι Ηράκλειος άθλος. Εκείνο που λείπει είναι η αποκαλούμενη ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗΣΗ.

Απουσία της ανωτέρου πολιτικής βούλησης σημαίνει πως το μέλλον και η τύχη της ορεινής υπαίθρου έχει προδιαγραφεί αρνητικά.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Ο Σύλλογος Γυναικών, με την ευκαιρία της γιορτής της «Παγκόσμιας» ημέρας της Γυναίκας», πραγματοποίησε εκδήλωση, στο Κέντρο Νεότητας την 12 Μαρτίου, με θέμα «Η θέση της Ελληνίδας στην οικογένεια».
- Την Κυριακή 20/3 η Ορειβ. Ομάδα Κόνιτσας ανέβηκε στη χιονισμένη κρρυφή του «Μπουχέτς» - πάνω από τη Ζέρμα - όπου έκοψε την καθιερωμένη πίτα με το παραδοσιακό φλουρί.
- Στις 23/3 - προπαραμονή της 25ης Μαρτίου - μαθητές των Κατηχητικών Σχολείων παρουσίασαν στην Πνευματική Στέγη, διάφορα σκέτς πατριωτικού περιεχομένου.
- Την παραμονή 24/3 έγιναν, σ' όλα τα Σχολεία της Κόνιτσας, γιορτές με ομιλίες και σκέτς, καθώς και κατάθεση στεφανιών στο Μνημείο του Δήμου, από τα Σχολεία και τους φορείς της πόλης.
- Το βράδυ της ίδιας ημέρας έγινε σε αίθουσα του Δημαρχείου από το Μουσικό Σύλλογο Ιωαννίνων «Ο Τσακάλωφ» συναυλία με δημοτική και κλασική μουσική.
- Την 25η/3, ύστερα από τη Δοξολογία στο Ναό του Αγ. Κοσμά και την επιμνημόσυνη Δέηση στο Μνημείο πεσόντων - μπροστά απ' το Δημαρχείο - παρέλασαν οι μαθητές Γυμνασίου, Λυκείου, Δημοτικών και Νηπιαγωγείων, καθώς και τμήμα στρατού από το 583 τάγμα. Η παρέλαση έγινε φέτος, στο χώρο του Δημαρχείου, για πρώτη φορά και αυτό είχε σα συνέπεια, άλλους να ευχαριστήσει κι άλλους να δυσαρεστήσει. Ας βο-

λιδосκοπήσει ο Δήμος τους πολίτες, να βγάλει τα συμπεράσματά του για το μέλλον.

Τον πανηγυρικό της ημέρας διάβασε

ο Δ/ντής του Β' Δημ. Σχολείου κ. Ανδρ. Αποστόλου στη αίθουσα του Δήμου και μετά ακολούθησε η καθιερωμένη Δεξίωση των πολιτών από το Δήμο.

Το απόγευμα χόρεψαν στην κεντρ. πλατεία μαθητές και μαθήτριες των Σχολείων, με παραδοσιακές φορεσιές, Δημοτικούς χορούς. Την εκδήλωση παρακολούθησαν, ο Μητροπολίτης, ο Δήμαρχος, οι στρατιωτικές και αστυνομικές Αρχές και πολύς κόσμος.

Το βράδυ από παιδιά των Κατηχητικών Σχολείων παίχθηκαν στην Πνευμ. Στέγη σκέτς με πατριωτικό περιεχόμενο.

- Την 26/3 έγινε στο κέντρο «Πλατανάκια» ο χορός του νεοϊδρυμένου Γυμν. Αθλ. Συλλόγου «ΑΩΟΣ» με ορχήστρα από το κέντρο «Λιθαρίτσια» Ιωαννίνων. Ο Σύλλογος αυτός έχει σκοπό την ανάπτυξη του αθλήματος του μπάσκετ.

- Στις 30/3/, με πρωτοβουλία του Συλλόγου Γυναικών, ήρθε στην Κόνιτσα ομάδα γιατρών της Πενεπιστημιακής Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής Ιωαννίνων και του Κέντρου Οικογ. προγραμματισμού, μ' επικεφαλής τον καθηγητή κ. Δημ. Λώλη. Στη συγκέντρωση, που έγινε σε αίθουσα του Δημαρχείου, πραγματοποιήθηκε ομιλία με θέμα: «Καρκίνος των γεννητικών οργάνων της γυναίκας».

Μετά την ομιλία έγινε εξέταση «τέστ Παπανικολάου» σε αρκετές γυναίκες.

- Μεγάλη κίνηση είχε η Κόνιτσα το Μεγαλοβδόμαδο από τους διερχόμενους συμπατριώτες μας που επισκέφτηκαν τη γενέθλια γη να συνεορτάσουν το Πάσχα με συγγενείς και φίλους.

Στην άνετη έξοδο βοήθησε και ο ζεστός καιρός.

- Την παραμονή του Πάσχα πυρκαγιά κατέστρεψε το ξυλουργικό εργαστάσιο του Θύμιου Τρουμπούκη στην Κλειδωνιά προκαλώντας ζημιά 2 - 3 εκατομμύρια δραχ. Η πυροσβεστική από τα Γιάννενα όταν έρχεται σε τέτοιες περιπτώσεις είναι για να ...ρίχνει τρισάγιο, όπως έχουμε ξαναγράψει κι άλλες φορές. Και με την ευκαιρία, αλήθεια τι γίνεται με την πυροσβεστική στην Κόνιτσα; Μέχρι σήμερα δεν ακούστηκε τίποτα. Κάθε φορά που λαμπαδιάζει κάποιο σπίτι, μαγαζί, αποθήκη, τότε θυμούμαστε όλοι πως κάτι πρέπει να γίνει και ύστερα πάλι δεν βαριέσαι αδερφέ...

- Ενώ το Πάσχα ήταν ζεστό, αντίθετα το «Αντίπασχα» (Ζωοδ. Πηγής) έριξε χιόνι στις ψηλές βουνοκορφές κι έκανε κρύο στα πεδινά. Αποτέλεσμα ήταν, να γίνουν και τα καθιερωμένα πανηγύρια στα χωριά της περιοχής ...κρύα.

- Στις 15/4 έγινε στα «Πλατανάκια» συνεστίαση από την Τ. Ο ΠΑΣΟΚ όπου μίλησε ο βουλευτής κ. Μωραϊτης, κάνοντας ανάλυση της πολιτικής κατάστασης. Επακολούθησε γλέντι με λαϊκή ορχήστρα.

- Στις 17/4, ανοιξιάτικο χιόνι έπεσε σε βουνά και πεδινά της επαρχίας. Βέβαια δεν «έπιασε», μόνο που κατέβηκε η θερμοκρασία και ξανάναψαν οι σόμπες.

- Το μήνα αυτόν, που τα ποτάμια μας έχουν αρκετά νερά, άρχισαν γκρούπ από Γερμανούς κυρίως να κατεβαίνουν με «Καγιάκ» τον Αώο από τη Βοβούσα ως τη γέφυρα της Κόνιτσας.

- Στο Μενίδι άνοιξε οδοντιατρείο η κόρη του πέτρου Μήτρα από το Γοργοπόταμο. Η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Επαρχίας Κόνιτσας, διοργάνωσε τον ετήσιο χορό της την 19/3/88 στο Κοσμικό Κέντρο «ΠΛΑΚΙΩΤΙΚΟ ΣΑΛΟΝΙ». Στην εκδήλωση, που είχε πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα, ορχήστρα λαϊκών οργάνων και τραγουδιστές, συμμετείχε πλήθος κόσμου.

Αρραβωνιάστηκαν: Ο θανάσης Ράγγας από την Κόνιτσα και η Ελένη Αναστάση από την Καλλιθέα στις 5/3.

- Ο Φώτης Ζαχαρόπουλος από την Κόνιτσα και η Ελευθερία Πέτσα από τα Γιάννινα στις 26/3.

- Την ίδια μέρα στην Κόνιτσα ο Θόδωρος Δάψης και η Γιάννα Χήρα από το Γανναδιό.

- Ο Χρήστος Στεφάνου από την Κόνιτσα και η Λευκοθέα Λυκομάνη από το Γεροπλάτανο την 5/3.

Γάμοι

Στις 11/4 παντρεύτηκαν στον Αγ. Κων/νο της Κόνιτσας, ο Δημ. Παΐσιος και η Ευσταθία Βαμπούλα από τη Λάρισα.

- Στα Άρματα την ίδια μέρα, ο Θανάσης Παπαναστασίου και η Ελένη Κουφού από τους Πάδες.

- Στις 17/4/88, στην Καλλιθέα, ο Βασίλης Γκάγκας και η Μαρίνα Μπούνα από την Κόνιτσα.

- Την 26/2/88 έγιναν οι γάμοι του Κων. Σκούρτη και της Αγλαίας Πασχάλη στην Αθήνα. Στις 24/4 παντρεύτηκαν στην Κλειδωνιά ο Αντώνης Καλτσούνης και Παναγιώτα Πασχάλη.

Γεννήσεις

Στις 10 - 2 απόχτησαν στην Καλόβρυση αγοράκι ο Δημήτρης και η Αργυρώ Κολόκα.

- Στην Αθήνα ο Κώστας και η Τασούλα Μαργαρίτη, αγοράκι.

- Ο Θωμάς και η Ελένη Τουσια στην Κόνιτσα την 15/2 απέκτησαν κοριτσάκι

- Ο Γιώργος και η Στέλλα Κοντογιάννη στις 4/4, στην Κόνιτσα κοριτσάκι.

- Ο Νίκος και η Ελευθερία Τάσιου απόχτησαν αγοράκι στα Γιάννενα την 20/4.

Στις 25/2 βρέθηκε νεκρός στο χωράφι του

- Ο Δημ. Βότσης, 62 ετών.

- Την 28/2 πέθανε στο Πύργο Στράτσιανης η Κωστάντω Πρωτόπαπα σε ηλικία 97 ετών.

- Λίγο έξω από το χωριό, όπου έβοσκε τις κατσίκες του, βρέθηκε στο Ελεύθερο νεκρός ο Γιάννης Τσιρώνης, 74 ετών, την 5/4.

- Στις 11/2 έγινε στην Κόνιτσα η κηδεία της Όλγας Χαλούλου 28 ετών.

- Στις 26/4, πέθανε στην Κόνιτσα η Σοφία Κυρτσόγλου, 80 ετών.

- Η Μαρία Κουφάλα, 84 ετών.

- Ο Κων/νος Γκάσιος 95 ετών 27/4.

- Στη Μόλιστα, ο Γιώργος Νικάς την 29/4.

- Στο Μάζι η Ανθούλα Ράγγα, 94 ετών.

- Ο Ευάγγελος Ράπτης 98 ετών και η υπερωιωνόβια Ευθυμία Ράππου.

ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ ΠΥΡΡΟΣ

Το πρώτο δεκαήμερο του Απριλίου απεβίωσε στην Αθήνα, ύστερα από πολυετή ασθένεια, ο διαπρεπής διηγηγός Αριστοκλής Πύρρος.

Υπήρξε έχυριτο μέλος της κοινωvίας μας τις περασμένες δεκαετίες.

Υπήρξε συνεργάτης του περιοδικού μας επί πολλά έτη.

Αντί στεφάνου και εις μνήμην του, καταθέτουμε το ποσό των 5.000 δρχ. εις το περιοδικό.

"ΚΟΝΙΤΣΑ".

Οικογένεια: Θωμά Ζώνη.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Εθνική Τράπεζα Κόνιτσα Δρχ. 8.000	Πλατή - Λύκα Ελισσάβητ Κόνιτσα 1.000
Παπαζήσης Σωτήρης Αυστρα-	Πηγαδάς Αναστάσιος Κόνιτσα... 1.000
λία..... Δολ. 50	Χολέβας Χριστόδουλος Αθήνα... 1.000
Σπανός Αθανάσιος Αυστραλία. Δολ. 50	Δούκας Περικλής Αθήνα..... 1.000
Κυρίτσης Γιώργος Αυστραλία.. Δολ. 20	Φίλιος Σπύρος Αθήνα..... 1.000
Γιούσιος Γιώργος ΥΣΑ..... Δολ. 25	Γκαβανάσιος Ιωάννης Δράμα... 1.000
Κρέμος Δημήτρης Αθήνα..... 5.000	Βλάχος Ευάγγελος Θεσ/κη..... 1.000
Βανδέρας Δημήτρης Κόνιτσα... 5.000	Πορφυριάδης Τάκης Εξοχή..... 1.000
Παγούνης Γεώργιος Αθήνα..... 3.000	Πηγαδά - Καραγεώργου..... 1.000
Σπύρου Βασίλειος Γερμανία..... 2.000	Ντάφλη Αγνή Γιάννενα..... 1.000
Φασούλης Απόστολος Κόνιτσα... 2.000	Μπλιθικιώτης Αριστείδης Αθήνα. 1.000
Τσακμάκης Ηλίας Αθήνα..... 2.000	Σδούκος Δημήτριος Αθήνα..... 1.000
Ντάμας Παναγιώτης Κέρκυρα... 2.000	Νάτσης Παναγιώτης Αθήνα..... 1.000
Τάτσης Ευάγγελος Αίγιο..... 2.000	Αδελφότητα Λαγκαδιωτών Αθήνα 1.000
Μανώλης Θεοφάνης Θεσ/κη..... 1.500	Ξάνθος Απόστολος Γιάννενα... 1.000
Ντίνης Ιωάννης Θεσ/κη..... 1.500	Χριστοδουλίδου Φρόσω Θεσ/κη. 1.000
Σύλλογος Ασημοχωριτών Αθήνα. 2.500	Ράππος Νικόλαος Λάρισα..... 1.000
Μπούσμπουλας Σταύρος Αθήνα. 1.500	Γιάκας Γεώργιος Λάρισα..... 1.000
Σπανός Σωτήρης Αθήνα..... 1.500	Εξάρχου Κων/νος Πηγή..... 1.000
Λυμπερόπουλος Νικήτης Αθήνα. 1.500	Κουλούρης Νικόλαος Αθήνα..... 1.000
Ζδράβος Τάκης Κόνιτσα..... 1.000	Μπούζιου Γεωργία Θεσ/κη..... 1.000
Ζάρου Ευγενία Αθήνα..... 1.000	Νικολάου Αλέξανδρος Αθήνα... 1.000
Αδελφότητα Αμαράντου Αθήνα.. 1.000	Πασιάς Χρήστος Ηλιόραχη..... 1.000
Ζιακόπουλος Νίκος Αθήνα..... 1.000	Κατσικόπουλος Γιώργος Βόλος.. 1.000
Δούκας Θωμάς Αθήνα..... 1.000	Νάτσης Δημήτριος Αθήνα..... 1.000
Παπαμιχαήλ Παναγιώτης Αθήνα. 1.000	Ταπεινόπουλος Γεώργιος Θεσ/κη 1.000
Παπαδιαμάντης Κώστας Θεσ/κη 1.000	Τσιουμάνης Στέργιος Θεσ/κη... 1.000
Παγανιάς Κώστας Κόνιτσα..... 1.000	Παπαδημούλης Κώστας Αθήνα.. 1.000
Ντίνος Μιχαήλ Πάτρα..... 1.000	Παγανιά Βαρβάρα Αθήνα..... 1.000
Γκόρτσος Πέτρος Αίγιο..... 1.000	Κοντοκάλης Μιχαήλ Θεσ/κη... 1.000
Μπλιάγκας Γιώργος Ξάνθη..... 1.000	Στεφανίδης Στέφανος Θεσ/κη... 1.000
Λάμπρου χρήστος Αθήνα..... 1.000	Τσιρώνης Αθανάσιος Πάτρα..... 800
Ξάνθος Μιχαήλ Αθήνα..... 1.000	Δάλλας Δημήτριος Κόνιτσα..... 700
Μεσσής Αθανάσιος Δράμα..... 1.000	Βαζούκη Ανθούλα Πηγή..... 500
Γκούμας κων/νος Γερμανία..... 1.000	Μπλιάγκας Ιωάννης Πηγή..... 500
Χατζημελετίου Μιχάλης Κόνιτσα 1.000	Οικονόμου Χρήστος Πηγή..... 500
Σέρρας Ηλίας Κόνιτσα..... 1.000	Ανδρέου Οδυσσέας Κόνιτσα..... 500
Βλάνος Παναγιώτης Κόνιτσα... 1.000	Ντίνης Ιωάννης Λαγκάδα..... 500
Κοινότητα Μαζίου Κόνιτσα..... 1.000	Δάσκαλος Ιωάννης Καβάσιλα... 500
Εζνεπίδης Λουκάς Κόνιτσα..... 1.000	Λούδας Παύλος Κόνιτσα..... 500
	Βουρδούκας Θανάσης Πηγή..... 500

Κεφάλαια Σταυρούλα Αθήνα.....	500
Κούρτης Δημήτρης Γιάννενα.....	500
Τριβέλη Ερασμία Θεσ/κη.....	500
Οικονόμου Σπύρος Κόνιτσα.....	500
Πήλιας Αλέξης Κόνιτσα.....	500
Προφυρίου Βαγγέλης Κόνιτσα.....	500
Ιερέας Γιαντζούλης Σπύρος Αγ. Παρασκευή.....	500
Ιερέας Νάκος Απόστολος Κόνιτσα.....	500
Λάμπρου Γιώργος Γιάννενα.....	500
Γαλάνης Σπύρος Αγ. Παρασκευή.....	500
Κορτσινόγλου Νίκος Κόνιτσα.....	500
Βαφόπουλος Κώστας Αθήνα.....	500
Ζαχαράκης Λάζαρος Κόνιτσα.....	500
Ζήκας Αντώνης Κορωπί.....	500
Σύλλογος Γοργοποτάμου Αθήνα.....	500
Παπαχρήστου Φώτος Γιάννενα.....	500
Καζαμίας Νικόλαος Αθήνα.....	500
Θεοδοσίου Χρήστος Αθήνα.....	500
Μαγιάκος Λάμπρος Λάρισα.....	500
Μπάρμπας Σωτήρης Αθήνα.....	500
Περώνης Κώστας Αθήνα.....	500
Κώτσικου Λία Χαλκίδα.....	500
Αναστασόπουλος Μιχαήλ Πάτρα.....	500

Νικολάου Γαβριήλ Αθήνα.....	500
Μουλαϊδης Θωμάς Κόνιτσα.....	500
Αποστόλου Κων/νος Κόνιτσα.....	500
Δημαρέλλης Κων/νος Αθήνα.....	500
Κεφάλαια Αλέξανδρος Πηγή.....	500
Μάνθος Κων/νος Κόνιτσα.....	500
Καττής Απόστολος Κόνιτσα.....	500

ΕΥΜΑΡΟΣ

ΦΩΚΙΔΟΣ 26 ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ 7776485

Στό χώρο τέχνης «Εϋμαρος»
έκθέτει ο ζωγράφος Κώστας
Προβατάς από την Πρέβεζα.

Διάρκεια έκθεσης:
23 Μαΐου – 15 Ιουνίου 1988
Ώρες λειτουργίας
Καθημερινές: 10.00-14.00
18.00-21.00
Σάββατο: 10.00-14.00

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Αρκετοί φίλοι - συνδρομητές του περιοδικού μας έχουν περισσότερο από 3 χρόνια να στείλουν τη συνδρομή τους.

Τους παρακαλούμε για άλλη μια φορά, να τακτοποιήσουν την εκκρεμότητα γιατί θα υποχρεωθούμε να διακόψουμε την αποστολή του περιοδικού.

Η εκδοσή του στηρίζεται αποκλειστικά στις συνδρομές!

Η Συντ. Επιτροπή